

Uz sākumlapu>Prasības iesniegšana tiesā>Starpniecība>Mediācija ģimenes lietās>**Mediācija ģimenes lietās**

Mediācija ģimenes lietās

Mediācija var būt sevišķi noderīga pārrobežu ģimenes strīdu un vecāku izdarītas bērna nolaupīšanas gadījumā. Termins “ģimenes lietas” ietver visdažādākos strīdus, sākot no strīdiem par pilnīgi privātām lietām un beidzot ar tādiem, kuros iesaistītas publiskas iestādes.

Kas ir mediācija pārrobežu ģimenes lietās?

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās ir process, ko īsteno viena (vai vairākas) objektīva, kvalificēta trešā persona (vai personas), proti, mediators. Mediatoram nav lēmuma pieņemšanas pilnvaru, taču viņš palīdz pusēm atsākt saziņu un atrisināt problēmu pašu spēkiem.

Panāktā vienošanās ir individuāli pielāgots pušu strīda risinājums, ar ko nodrošina, ka vecāku pieņemtajos lēmumos ievēro bērna intereses (ja lēmums attiecas uz bērnu).

Ģimenes lietas ietver vecāku atbildību un saskarsmes tiesības, bērna nolaupīšanu, bērna aizsardzības pasākumus, bērna vai bijušo partneru uzturlīdzekļus un citas laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas sekas.

Partneri tiek mudināti uzņemties atbildību par lēmumiem, kas skar viņu ģimeni, un vispirms censties atrisināt konfliktus ārpus tiesu sistēmas.

Tāpēc mediācija var radīt konstruktīvu gaisotni diskusijām un nodrošināt, ka vecāki viens pret otru izturas godīgi un ievēro arī bērna intereses.

Plašāka informācija ir pieejama turpmāk norādītajās lapās:

- mediācijas galvenie principi un posmi;
- pārrobežu mediācijas īpatnības;
- pārrobežu mediācijas izmaksas;
- pārrobežu mediācijas juridiskais konteksts.

Lai iegūtu sīkāku informāciju par konkrētu valsti, noklikšķiniet uz tās karodziņa.

Kā notiek mediācija?

Strīda puse var pieteikties mediācijai jebkurā dalībvalstī. Dažās dalībvalstīs tiesnesis var aicināt strīda puses izmēģināt mediāciju.

Ja visas puses piekrīt izmantot mediāciju, izvēlētais mediators sagatavo mediācijas grafiku. Mediatora izvēles kārtība ir atkarīga no konkrētās valsts — informāciju par to var atrast attiecīgajās valstu lapās, kas pieejamas šīs lapas labajā pusē.

Liela nozīme var būt juridiskajiem pārstāvjiem — viņiem jāsniedz pusēm juridiskā informācija, kas vajadzīga, lai tās pieņemtu pamatotus lēmumus.

Mediācijā panāktos izlīgumus var atzīt par izpildāmiem, ja abas puses to pieprasa. To var panākt, piemēram, ar tiesas apstiprinājumu vai valsts notāra sagatavotu apliecinājumu.

Lai nodrošinātu, ka mediācijā panāktais izlīgums ir spēkā visās iesaistītajās tiesību sistēmās, to var pārskatīt juridiskais pārstāvis.

Kāpēc būtu jāizmēģina mediācija?

Pusēm ir iespēja ietekmēt to strīda iznākumu.

Mediācija nodrošina labvēlīgu vidi, kurā noteicēji ir strīda puses.

Mediācijā var pārskatīt un pielāgot konflikta darbības jomu.

Strīda puses lemj un vienojas, taču tām nav obligāti jāpanāk izlīgums.

Iesaistoties mediācijā, puses neatsakās no tiesībām ierosināt vai īstenot prāvu tiesā.

Mediācija ir izdevīga ikvienai tās pusei.

Mediators ir objektīvs un apmācīts palīgs, kurš var palīdzēt strīda pusēm rast risinājumu pašu spēkiem.

Salīdzinājumā ar tiesvedību mediācijai ir samērā mazas izmaksas.

Mediācija norit samērā ātri. To var ielānot jebkurā abām pusēm pieņemamā laikā, un tā var notikt dažādās vietās.

Ar mediāciju ir iespējams panākt elastīgus risinājumus (pielāgotus), turklāt tā palīdz saglabāt vai izveidot konstruktīvas pušu turpmākās attiecības un sakarus.

Mediācijā ir iespējams saņemt juridiskā pārstāvja atbalstu un konsultācijas.

Mediācija var samazināt turpmākas tiesvedības apmēru.

Nospiežot uz saites, tiks atvērta lapa [Atrast mediatoru](#).

Mediācijas ierobežojumi

Ja kādu iemeslu dēļ šķiet, ka lieta nav piemērota mediācijai vai viena puse (vai abas) nevēlas iesaistīties šādā procesā, ir jāiejaucas tiesu iestādēm.

Izvērtējot lietas piemērotību, īpaša uzmanība jāpievērš iespējamo risku noteikšanai, piemēram, vardarbība ģimenē un tās pakāpe, narkotiku lietošana vai pārmērīga alkohola lietošana, vardarbīga izturēšanās pret bērnu u. c. riski. Par to, vai lieta ir piemērota mediācijai, jālemj katrā gadījumā atsevišķi, ņemot vērā mediatora un mediācijas organizācijas piemērotos standartus.

Lapa atjaunināta: 18/01/2019

Šo lapu uztur Eiropas Komisija. Informācija šajā tīmekļa vietnē nav uzskatāma par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju. Komisija neuzņemas nekādu atbildību vai saistības attiecībā uz informāciju vai datiem, kas ietverti vai izmantoti šajā dokumentā. Autortiesību noteikumus Eiropas tīmekļa vietnēs lūdzu skatīt juridiskajā paziņojumā.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Beļģija

Mediāciju reglamentē 2005. gada 21. februāra likums. Mediāciju ģimenes lietās tāpat kā jebkuru citu mediāciju var veikt tiesvedības kontekstā (juridiskā mediācija) vai bez tiesvedības (brīvprātīga mediācija).

Mediācijas procesā, kas sākas pēc vienas puses pieprasījuma vai ko ierosinājis tiesnesis, nepieciešams panākt pušu vienošanos.

Puses vienojas par mediatora iecelšanu (*Code judiciaire* jeb Tiesu kodeksa 1734. panta 1. apakšpunkts), kuru var apstiprināt Federālā starpniecības komisija. Mediāciju jebkurā laikā var izbeigt jebkura puse (Tiesu kodeksa 1729. pants). Mediācija var būt saistīta ar strīdu pilnībā vai tā daļu (Tiesu kodeksa 1735. panta 2. punkts).

Visās lietās, kas ir ģimenes tiesas kompetencē, pie pieteikuma iesniegšanas tiesas sekretārs informē puses par iespēju izmantot mediāciju un sniedz tām visu attiecīgo informāciju (Tiesu kodeksa 1253ter/1. pants). Attiecībā uz laulības šķiršanu laulības nenovēršamas izjukšanas gadījumā tiesnesis var dot rīkojumu apturēt procedūru uz periodu, kas nepārsniedz vienu mēnesi, lai puses varētu iegūt informāciju par mediāciju (Tiesu kodeksa 1255. panta 6. punkta 2. apakšpunkts). Tomēr ģimenes tiesu mierlīguma nodaļu pamatā ir izlīguma jēdziens (Tiesu kodeksa 731. pants) — tiesneši cenšas panākt pušu izlīgumu pat tad, ja viņi netaisa galīgo spriedumu lietā. Tiesneši saskaņā ar Tiesu kodeksu nav pilnvaroti būt mediatori.

Mediācija tiek veikta pilnīgi konfidenciali, un mediatoram ir jāpilda dienesta noslēpuma neizpaušanas saistības (Tiesu kodeksa 1728. panta 1. punkts).

Mediācijas procesam ir trīs posmi:

- tiesnesis ieceļ mediatoru;
- tiesnesis atliek lietas izskatīšanu uz vēlāku datumu un nosaka avansa maksājumu;
- mediācijas rezultāts: ja tā ir sekmīga, puses rakstiski apstiprina vienošanās (mediācijas līguma) noteikumus, un tos var apstiprināt tiesnesis. Ja mediācija ir nesekmīga, puses var sākt (vai turpināt) tiesvedību vai kopīgi pieprasīt iecelt citu mediatoru.

Puses un mediators iepriekš vienojas par maksājumu un izdevumu apjomu un maksāšanas nosacījumiem.

Saite uz ģimenes lietu mediatoru valsts tīmekļa vietni: <http://www.fbc-cfm.be/fr/trouver-un-mediateur>

Saite uz valsts tīmekļa vietni, kas sniedz informāciju par mediāciju ģimenes lietās un mediāciju vispārīgos jautājumos: <http://www.fbc-cfm.be/fr/mediation>

Saite uz valsts tiesību aktiem ģimenes lietu mediācijā: <http://www.fbc-cfm.be/fr/content/national-0>

Lapa atjaunināta: 17/01/2017

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Čehija

Čehijas Republikā mediāciju reglamentē Likums Nr. 202/2012 par mediāciju (turpmāk – „Likums”), kas stājās spēkā 2012. gada 1. septembrī un ar ko īstenoja Direktīvu Nr. 2008/52/EK par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komercietās.

Šis Likums reglamentē mediācijas noteikumus civillietās (tostarp ģimenes lietās). Lai persona tiktu reģistrēta mediatoru reģistrā un būtu pilnvarota strādāt par mediatoru saskaņā ar Likumu, mediatoram ir jānokārto specializēts eksāmens.

Gadījumos, kad tas ir lietderīgi un atbilstoši, tiesa, vienlaikus apturot tiesvedību, var likt pusēm tikties ar reģistrētu mediatoru, un kopējo šādu sēžu laiku var noteikt līdz trim stundām. Ja kāda puse bez pamatota iemesla atsakās apmeklēt šādu sēdi ar mediatoru, tiesa — atkāpjoties no ierastās prakses — var šo pusi sodīt, nepiespiežot visu vai daļēju tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu gadījumā, kad lieta ir izspriesta par labu šai pusei.

Saite uz Čehijas Republikas tīmekļa vietni, kur pieejams to reģistrēto mediatoru saraksts, kuri strādā ģimenes lietu jomā:

http://mediatori.justice.cz/MediatorPublic/Public/FR003_ZverejneniVybranychUdaju.aspx

Saite uz Čehijas Republikas tīmekļa vietni, kas sniedz informāciju par mediāciju ģimenes lietās vai vispārēju informāciju par mediāciju:

šāda tīmekļa vietne nav pieejama.

Saites uz tīmekļa vietnēm, kurās pieejami Čehijas Republikas tiesību akti, kas reglamentē mediāciju ģimenes lietās:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=6196>

http://www.cak.cz/assets/zakon-o-mediaci_aj.pdf (likuma teksts angļu valodā)

Lapa atjaunināta: 06/03/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Vācija

Īss ievads mediācijā ģimenes lietās Vācijā

Izvilkmis no bukleta „Laulāto tiesības” (Eherecht), ko publicējusi Federālā tieslietu un patērētāju aizsardzības ministrija (Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz), 73. lpp.:

“6.2.5. Mediācija ģimenes lietās

Pāri, kuri šķir laulību vai sākuši dzīvot šķirti, bieži vien vēlas pārvaldīt savas ģimenes attiecības draudzīgā veidā. Šādos gadījumos mediācija ir lieliska alternatīva tiesvedībai.

Mediācijas tiesisko regulējumu ievieša ar Likumu par mediāciju (*Mediationsgesetz*), kas stājās spēkā 2012. gada 26. jūlijā.

Mediācijas procesā neitrāla persona (mediators) palīdz pusēm rast draudzīgu konflikta risinājumu. Dalībnieki uzņemas atbildību par risinājumu, un mediatoram nav tiesību pieņemt lēmumus.

Tas nozīmē, ka pretstatā tiesas prāvām iesaistīto pušu patiesās intereses un vajadzības var noteikt un izmantot kā pamatu risinājumam, kas ir pielāgots konkrētajam konfliktam. Tiesas spriedumos iesaistīto pušu interešu ņemšanas vērā ir mazāk ticama. Tādēļ iesaistītās puses labprātāk piekrīt šādiem mediācijas procesa risinājumiem, un ilgtermiņā tie ir daudz efektīvāki. Mediācijas rezultātā var tikt izstrādātas līgumiskas vienošanās, piemēram, par uzturliedzējiem, finanšu aktīviem, tpašumu, vecāku atbildību un saskarsmes tiesībām.

Šķiršanās tiesvedības laikā tiesa var likt laulātajiem — vai nu katram atsevišķi, vai arī kopā — apmeklēt bezmaksas informatīvo sēdi par mediāciju vai piedalīties jebkāda cita veida strīdu alternatīvā izšķiršanā, kas paredzētas attiecīgo jautājumu risināšanai [1], piesaistot tiesas ieceltu personu vai iestādi, un pusēm jāsniedz savas dalības apstiprinājums (Likuma par ģimenes lietu un brīvprātīgās piekritības lietu izskatīšanas procedūru (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (FamFG)*) 135. pants). Šo rīkojumu nevar īstenot piespiedu līdzekļiem. Tomēr tiesa var ņemt vērā šāda rīkojuma neievērošanu, lemjot par [tiesāšanās] izmaksu sadali (*FamFG* 150. panta 4. punkts).”

Saskaņā ar Likuma par ģimenes lietu un brīvprātīgās piekritības lietu izskatīšanas procedūru 156. panta 1. punkta 3. un 5. daļu un 81. panta 2. punkta 5.

apakšpunktu tas pats attiecas uz jautājumiem, kas saistīti ar bērniem. Šādos gadījumos tiesa var likt vecākiem apmeklēt informatīvo sēdi par mediāciju vai piedalīties cita veida strīdu alternatīvā izšķiršanā. Šo rīkojumu nevar īstenot piespiedu līdzekļiem, taču tiesa var ņemt vērā šāda rīkojuma neievērošanu, lemjot, kā par to, kā sadalāmi ar tiesvedību saistītie izdevumi.

Saites uz Vācijas tīmekļa vietnēm, kurās varat atrast ģimenes lietu mediatorus

sabiedrība “Mediation bei internationalen Kindschaftskonflikten” (*MiKK e. V.*), Fasanenstraße 12, 10623 Berlīne, Vācija (mediācija starptautiskās lietās, kurās iesaistīti bērni)

<http://www.mikk-ev.de/>

- aģentūra „Zentrale Anlaufstelle für grenzüberschreitende Kindschaftskonflikte beim Internationalen Sozialdienst im Deutschen Verein” (*ZAnK*),

Michaelkirchstraße 17/18, 10179 Berlīne, Vācija (mediācija pārrobežu lietās, kurās iesaistīti bērni)

<http://www.zank.de/>

Saites uz Vācijas tīmekļa vietnēm, kurās varat atrast informāciju par mediāciju ģimenes lietās un vispārīgu informāciju par mediāciju

- asociācija „Bundesverband Mediation e.V.” (*BM*), Wittestr. 30 K, 13509, Berlīne

<http://www.bmev.de/>

- asociācija „Bundes-Arbeitsgemeinschaft für Familien-Mediation e.V.” (*BAFM*), Spichernstraße 11, 10777, Berlīne

<http://www.bafm-mediation.de/>

Saites uz Vācijas tiesību aktiem par mediāciju ģimenes lietās

- Federālā tieslietu un patērētāju aizsardzības ministrija, Mohrenstraße 37, 10117, Berlīne

<http://www.bmjv.de/>

- Likums par mediācijas un citu ārpusstiesas strīdu risināšanas procesu veicināšanu (*Gesetz zur Förderung der Mediation und anderer Verfahren der außergerichtlichen Konfliktbeilegung*) (2012. gada 25. jūlija BGBl. (*Bundesgesetzblatt* – Federālais tiesību aktu vēstnesis) 1. daļa, Nr. 35, 2012. gads) <http://www.bmjv.de/SharedDocs/Abteilungen/DE/AbtR/RA1.html?nn=1470004>

[1] Saistītie jautājumi ietver strīdus, kas attiecas uz laulāto mantiskajām attiecībām, pensijas tiesību pielāgošanu, uzturīdzekļu maksājumiem, laulāto mitekli un māsaimniecības izmaksām.

Lapa atjaunināta: 03/11/2017

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesēn tika atjaunināta oriģinālvalodas [et](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Igaunija

Mediācija ģimenes lietās vai laulības šķiršanas strīdos galvenokārt paredzēta vecākiem, kuri šķir savu laulību vai sākuši dzīvot šķirti un kuriem nepieciešama neatkarīga speciālista palīdzība, lai samierinātu pušu atšķirīgos viedokļus, kā arī atvieglotu to saziņu un sadarbību tādu jautājumu risināšanā, kas skar turpmāko rīcību attiecībā uz viņu bērniem, un noslēgtu vienošanos par šādiem jautājumiem. Mediācija ir vairāk orientēta nevis uz izlīguma panākšanu, bet uz īstenojamu risinājumu rašanu.

Kopš 2015. gada aprīļa šis pakalpojums ir pieejams un tiek finansēts šādos veidos:

ar pašvaldības, kurā bērns dzīvo, nosūtījumu uz šādu pakalpojumu un daļēju tā apmaksāšanu;

uzsāktas tiesvedības ietvaros ar tiesneša nosūtījumu uz šādu pakalpojumu, to finansē pašas puses vai, ja iespējams, tiek izmantota valsts juridiskā palīdzība; pēc informēta vecāka paša iniciatīvas un par pašu līdzekļiem, vai ar Igaunijas Mediatoru asociācijas nosūtījumu (par pašu līdzekļiem).

Cena par mediācijas procesu, kas jāsedz pusēm, atšķiras atkarībā no reģiona. Tallinā un citās Igaunijas lielākajās pilsētās viena sēde maksā 50-70 eiro, savukārt citviet Igaunijā tā maksā 35-50 eiro. Viena sēde ilgst 90 minūtes, un puses var rēķināties, ka tām būs jāapmeklē vidēji 5-6 šādas sēdes.

Ģimenes lietu mediācijas pakalpojumu var sniegt psiholoģijas, sociālās nozares (tostarp bērnu aizsardzības un sociālā darba) vai tiesību jautājumu speciālists, kas ir pabeidzis īpašas apmācības un kuram ir piešķirts atbilstošs profesionālais sertifikāts; šādu speciālistu kontaktinformācija ir pieejama [Igaunijas Mediatoru asociācijas](#), apgabaltiesu un pašvaldības tīmekļa vietnēs.

Igaunijā mediācijas pakalpojumu ģimenes lietās reglamentē šādi tiesību akti:

[Samierināšanas likums](#);

[Sociālās labklājības likums](#);

[Ģimenes tiesību likums](#);

[Civilprocesa kodekss](#).

Viena no Igaunijas valdības prioritātēm 2015.-2016. gada rīcības programmā ir stiprināt bērnu aizsardzības sistēmu, tostarp ģimenes lietu mediācijas pakalpojumu izstrādi. Šobrīd Sociālo lietu ministrija un Tieslietu ministrija kopīgi izstrādā priekšlikumus, ar kuriem papildināt un grozīt šiem pakalpojumiem piemērojamās tiesību aktus, noteikumus un administratīvos aktus, lai uzlabotu pakalpojuma organizēšanu un finansēšanu.

Tāpat Igaunijā strādā starptautiski kvalificēti mediatori, kuri spēj nodrošināt mediāciju pārrobežu ģimenes lietās, kur viens no vecākiem ir aizvedis bērnu uz valsti, kas nav ne bērna izcelsmes, ne pastāvīgās uzturēšanās valsts. Darba valodas ir igauņu, angļu, krievu un somu valoda. Ar mediatoriem iespējams sazināties, sūtot e-pastu uz asociācijas funkcionālo [e-pasta adresi](#).

Lapa atjaunināta: 03/04/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Grieķija

Mediācija ģimenes lietās

Frāze „*mediācija ģimenes lietās*” apzīmē ģimenes strīdu risināšanu ārpusstiesas kārtībā (piemēram, strīdu starp laulātajiem par finanšu jautājumiem un saistībā ar īpašumtiesībām vai līdzīgu strīdu, kas radušies faktiskas kopdzīves vai vecāku un bērnu attiecību rezultātā, kā arī citu ģimenes strīdu risināšanu), kuras laikā abām pusēm palīdz kopīgi nonākt pie abpusēji pieņemama risinājuma.

I. Grieķijas tiesību sistēmā mediācijas (*διαμεσολάβηση*) institūts tika ieviests ar **Likumu Nr. 3898/2010** par mediāciju civillietās un komercietās (Valdības biļetens, I sērija, Nr. 211/16-10-2010), ar ko tika īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 21. maija Direktīva Nr. 2008/52/EK.

Saskaņā ar Likuma Nr. 3898/2010 2. pantu „abām pusēm sniedzot savu piekrišanu, privāttiesību strīdu izskatīšana var tikt novirzīta uz mediācijas procesu, ja strīda objekts atrodas pušu „rīcībā”, savukārt tā paša likuma 8. pants nosaka, ka: „1. Puses vai to likumīgie pārstāvji vai juridiskas personas gadījumā — to aģenti — mediācijas procesā piedalās kopā ar savu advokātu. 2. Mediatoru izraugās puses vai viņu izvēlēta trešā persona. 3. Mediācijas procesa kārtību nosaka mediators, saskaņojot to ar abām pusēm, kuras var jebkurā laikā pārtraukt šo procesu. Mediācijas process ir konfidenciāls un to neprotokolē.

Mediācijas procesa laikā mediators drīkst sazināties un satikties ar katru no pusēm.” Pabeidzot procesu, mediators sagatavo mediācijas atskaiti (Likuma Nr. 3898/2010 9. pants), norādot informāciju par panākto vienošanos, to paraksta mediators, abas puses un to advokāti. Ja to pieprasa vismaz viena no pusēm, mediatoram atskaitē jāiesniedz arī tās pirmās instances tiesas reģistrā, kurā lieta tiek izskatīta, un šī atskaitē kļūst saistoša no iesniegšanas brīža.

Mediators saņem atlīdzību, piemērojot stundas likmi, par ne vairāk kā 24 stundām, tas ietver arī laiku, kas veltīts, lai sagatavotos mediācijas procesam.

Puses un mediators var vienoties par citu atlīdzības metodi. Ja vien puses nav vienojušās citādi, mediatora atalgojumu puses sedz vienādās daļās. Katra puse sedz sava advokāta atlīdzības izmaksas. Stundas likmes apmērs tiek noteikts un pārskatīts ar Tieslietu, pārredzamības un cilvēktiesību ministra lēmumu

(sk. <http://www.diamesolavisi.gov.gr/>).

II. Turklāt **Civilprocesa kodeksa 214B. panta 1. punkts**, kas tika iekļauts ar Likuma Nr. 4055/2012 7. pantu, ievieša *tiesu* mediācijas (*δικαστική μεσολάβηση*) institūtu; *saskaņā ar minēto pantu* „privāttiesību strīdus var risināt arī, izmantojot tiesu mediāciju. Tiesu mediācija nav obligāta, un to var izmantot pirms prasības celšanas vai lietas izskatīšanas laikā.” Šā panta 3. punkta pēdējā daļā noteikts, ka „jebkura ieinteresētā puse var ar advokāta, kas rīkojas tās vārdā, starpniecību iesniegt rakstveida pieprasījumu, lūdzot nodot lietas izskatīšanu tiesnesim-mediatoram”. Pantā arī noteikts: „4. Tiesa, kurā lieta tiek izskatīta, var jebkurā laikā, ņemot vērā lietas būtību un visus apstākļus, piedāvāt abām pusēm izmantot tiesu mediāciju ar nolūku atrisināt pušu strīdu, kā arī vienlaicīgi, ja puses piekrīt, atlikt lietas izskatīšanu uz īsu laikposmu, kas nepārsniedz sešus mēnešus. 5. Ja puses panāk vienošanos, sagatavo mediācijas atskaiti. Šo atskaiti paraksta mediators, abas puses un to advokāti, un atskaites oriģinālu iesniedz tās pirmās instances tiesas reģistrā, kura veica mediāciju (...). Tiklīdz mediācijas atskaite ir iesniegta pirmās instances tiesas reģistrā un ciktāl tajā norādīts, ka puses piekrīt prasību pastāvēšanai, tā saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 904. panta 2. punkta c) apakšpunktu tiks uzskatīta par izpildāmu spriedumu.

Tiesas mediācijas izmaksas ietilpst Likuma par juridiskās palīdzības sniegšanu iedzīvotājiem ar maziem ienākumiem (Likums Nr. 3226/2004) piemērošanas jomā.

Divi svarīgākie noteikumi ir jaunais **Civilprocesa kodeksa 116A. pants** (iekļauts ar Likuma Nr. 4335/2015 1. panta 2. punktu), kas nosaka, ka „jebkurā tiesas procesa brīdī un jebkurā tiesvedībā tiesa veicina (...) izvēli par labu mediācijai kā līdzeklim strīdu risināšanai ārpus tiesas kārtībā”, un **Civilprocesa kodeksa 214C. pants**, kas nosaka, ka „tiesa iesaka pusēm izvēlēties mediāciju, ja tā būs piemērota attiecīgās lietas apstākļos. Ja tiesas priekšlikums tiek pieņemts, lietas izskatīšana tiek atlikta uz trīs mēnešiem. Minētos nosacījumus piemēro arī gadījumā, ja lietas izskatīšanas laikā puses pašas izlemj izmantot mediāciju.”

Griekijā nav speciālu tiesību aktu, kas regulētu tieši mediāciju ģimenes lietās, tādēļ šādos gadījumos tiek piemēroti iepriekš norādītie vispārīgie noteikumi par mediāciju un tiesu mediāciju.

Pāri, kuros katrai pusei ir cita valstspiederība, kuri ir precējušies vai dzīvo kopā partnerattiecībās, kas nav laulība, veido divkultūru ģimenes, un šķiršanās vai attiecību iziršanas gadījumā papildus parastajām ģimenes strīdiem raksturīgajām problēmām (piemēram, vecāku atbildība, aizgādības tiesības, saskarsme ar bērnu, bērna uzturliedzēji, laulāto īpašuma jautājumi) šādās pārrobežu lietās var rasties daudz nopietnāka problēma – bērnu nolauptšana. Iepriekš aprakstītie mediācijas un tiesu mediācijas noteikumi var vienkārši tikt piemēroti šādām lietām, kā arī tie atbilst jau piemērojamiem 1980. gada Hāgas konvencijas 7. panta 2. punkta c) apakšpunkta un Regulas (EK) Nr. 2201/2003 (Briseles IIa regula) 55. panta 2. punkta e) apakšpunkta noteikumiem.

Lapa atjaunināta: 18/01/2017

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [es](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Spānija

1. Mediācijas procedūra ģimenes lietās

Spānijā mediācija ģimenes lietās ir pilnībā brīvprātīga, un procedūras atvieglošanai lietās, kas cita starpā attiecas uz pārrobežu mediāciju ģimenes lietās, tiesību akti par vispārējo mediāciju skaidri paredz šādu iespēju, izmantojot videokonferenci vai citus elektroniskās saziņas līdzekļus, kas ļauj pārraidīt balsi vai attēlu. Puses var izmantot mediāciju vai nu pirms tiesvedības sākuma, vai tās laikā, kā arī pēc tiesvedības noslēgšanas, lai mainītu iznākumu vai atvieglotu tiesas lēmuma izpildi. Ja mediācija notiek pirms tiesvedības un tiek panākta vienošanās, tiesvedība tiek paātrināta, jo puses piemēro vienkāršotu procedūru, saskaņā ar kuru abas puses iesniedz ģimenes tiesai (*Juzgado de Familia*) nolīgumu, kas apstiprina vienošanos, ja tā nav pretrunā ar tiesību aktiem vai pāra nepilngadīgo bērnu vai bērnu ar invaliditāti interesēm. Līdzīgā kārtā, ja pārim nav nepilngadīgu bērnu vai bērnu ar invaliditāti, puses var izvēlēties iesniegt nolīgumu tieši notāram, kas to reģistrēs lietā, piešķirot tam tādu pašu spēku kā tiesas nolēmumam.

Ja tiesvedība ir sākta, pusēm neizmantojot mediāciju, tiesnesis, ņemot vērā lietas apstākļus, var paredzēt, ka pusēm būtu jāizmanto mediācija, un ģimenes tiesa pārim noteiks bezmaksas informatīvu sesiju. Ja pāris nolemj izmantot mediāciju, tiesvedība netiek apturēta, ja vien puses nepieprasa turpināt tiesvedību, un, ja tiek panākta vienošanās, to apstiprina tiesa. Tomēr, ja vienošanās netiek panākta vai puses nevēlas izmantot mediāciju, spriedums tiek taisīts visos jautājumos, par kuriem puses nav varējušas vienoties.

Mediācija ģimenes lietās nav iespējama, ja jautājums skar tiesvedību par vardarbību starp pusēm, kas saistīta ar dzimumu.

Informatīvā sesija ir bez maksas, bet pati mediācija ir par maksu, ko sedz puses, ja vien tām nepienākas juridiska palīdzība. Informācija par to, kādu juridisko palīdzību var iegūt un kādas ir attiecīgās prasības, pieejama šeit

<http://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/servicios-ciudadano/tramites-gestiones-personales/asistencia-juridica-gratuita>

2. Speciālists mediācijas jautājumos ģimenes lietās un piekļuve šāda speciālista pakalpojumiem

Mediatoram jābūt universitātes diplomam vai augstākās pakāpes profesionālās izglītības apliecībai, turklāt, lai praktizētu mediāciju, jāiziet speciāla apmācība šim nolūkam akreditētās mācību iestādēs.

Nav prasības būt reģistrētam, lai praktizētu mediāciju ģimenes lietās, tomēr ir izveidoti reģistri, kuros mediatori var reģistrēties gan valsts mērogā (mediācijas speciālistu un iestāžu reģistrs: *Registro de Mediadores e Instituciones de Mediación*, un tā tīmekļa vietnes adrese ir norādīta turpmāk), gan autonomo apgabalu mērogā.

Autonomo apgabalu mērogā visos autonomajos apgabalos ir izveidoti publiski mediācijas dienesti. Vajadzīgā informācija ir pieejama šo apgabalu iestāžu tīmekļa vietņu sadaļā par mediācijas pakalpojumiem, un tajā ir plašāk vai sīkāk skaidrota mediācijas sistēmas darbība, mediatoru reģistra, ja tāds ir, regulējums un norādīta attiecīgā saite piekļuvei. Tīmekļa vietnēs parasti ir pieprasījuma veidlapas mediācijas pakalpojumiem un norādīts, kādas specializētās aģentūras ir izveidotas šādu pakalpojumu sniegšanai.

Lai atrastu mediatoru ģimenes lietās, ir jānorāda, vai mediācija notiks pēc tiesvedības sākšanas vai arī neatkarīgi no tiesvedības. Ja mediācijas pakalpojums ir nepieciešams pēc tiesvedības sākšanas, attiecīgā ģimenes tiesa nosūtīs puses pie tiesai piesaistītā mediācijas dienesta ģimenes lietās, savukārt tad, ja mediācija tiek izmantota pirms tiesvedības sākšanas vai ārpus tās, pusei jāpiesaista mediators ģimenes lietās. Var būt noderīgas šādas saites:

- mediācijas speciālistu un iestāžu reģistrs valsts mērogā (minēts iepriekš) <http://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/areas-tematicas/registros/mediadores-instituciones>

- Tieslietu ministrija ieteikusi šādas iestādes <https://www.administraciondejusticia.gob.es/paj/publico/pagaj/home/>

- mediācijas dienesti provincēs pēc tiesu iestāžu ģenerālpadomes (*Consejo General del Poder Judicial*) ieteikuma <http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Mediacion/Organos-judiciales-que-ofrecen-mediacion/Mediacion-Familiar/>

- mediācijas dienesti dažādos autonomajos apgabalos. Informācija parasti ir norādīta autonomo apgabalu iestāžu tīmekļa vietnēs.

Papildus iepriekš minētajam stāka informācija par mediācijas procedūru ģimenes lietās, piemērojamiem tiesību aktiem, mediācijas pakalpojumiem dažādos autonomajos apgabalos un attiecīgajām formalitātēm pieejama tiesu iestāžu ģenerālpadoles tīmekļa vietnē <http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Mediacion>

Lapa atjaunināta: 11/12/2017

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Francija

Pārrobežu mediāciju ģimenes lietās veicina starptautiskie un Eiropas sadarbības līgumi, lai mierīgi un ātri atrisinātu strīdus. Francijā centrālās administrācijas ietvaros ir izveidota struktūra, kuras mērķis ir veicināt mediācijas izmantošanu pārrobežu lietās. Svarīgi ir arī valsts tiesību akti attiecībā uz mediāciju, jo tie var attiekties arī uz pārrobežu lietām.

Valsts reglamentējošie noteikumi

Francijas juridiskās mediācijas juridiskais pamats ir 1995. gada 8. februāra likums Nr. 95-125, pēc kura tika pieņemts 1996. gada 22. jūlija Dekrēts Nr. 2012-66. Jebkurš lietā iesaistītais tiesnesis var pēc pušu vienošanās norīkot kvalificētu, objektīvu un neatkarīgu trešo pusi — mediatoru.

2011. gada 16. novembra rīkojums (*ordonnance*) Nr. 2011-1540, ar ko valsts tiesību aktos transponēja 2008. gada 21. maija Direktīvu Nr. 2008/52/EK, grozīja 1995. gada 8. februāra likumu. Šis likums definē mediāciju kā strukturētu procesu, kurā divas vai vairākas puses cenšas panākt vienošanos ar mērķi atrisināt to nesaskaņas mierzīguma ceļā, palīdzot trešajai pusei. Šis likums nosaka kopīgo kārtību visa veida mediācijas procesos.

Ģimenes lietu mediācijā pastāv valsts kvalifikācija, ko izveidoja ar 2003. gada 2. decembra dekrētu (Sociālo pasākumu un ģimenes kodeksa R.451-66.

pants un turpmākie panti), kā arī ar 2004. gada 12. februāra un 2012. gada 19. marta dekrētu. Tomēr pašlaik šī kvalifikācija nav nepieciešama, lai strādātu par ģimenes lietu mediatoru, jo mediācija ģimenes lietā nav reglamentēta profesija.

Mediatori strādā brīvprātīgā darba nozarē vai saskaņā ar brīvās profesijas reglamentējošiem noteikumiem.

Mediācija ģimenes lietās var norisināties:

1) pirms juridiskām darbībām: to dēvē par mediāciju ģimenes lietās pēc vienošanās — lietu tieši iesniedz pušu mediatoram;

2) tiesvedībā: Civilprocesa kodeksa 1071. pants, Civilkodeksa 255. un 373-2-10. pants;

ģimenes lietu tiesnesis (*juge aux affaires familiales*) var pusēm ierosināt mediāciju un pēc vienošanās panākšanas izvirzīt ģimenes lietu mediatoru, lai tas sāktu mediācijas procesu;

ģimenes lietu tiesnesis var noorganizēt pušu tikšanos ar ģimenes lietu mediatoru, kas tās informēs par ģimenes lietu mediācijas mērķi un procedūru.

Uz vienošanos, kas panākta ģimenes lietu mediācijas ceļā, var attiekties ģimenes lietu tiesneša apstiprinājums (Civilprocesa kodeksa 1534. un 1565. pants, kā arī nākamie panti). Tiesnesis apstiprinās vienošanos, izņemot gadījumu, ja viņš/ viņa uzskata, ka tā pienācīgi neaizsargā bērna intereses, vecāku piekrišana nav sniegta labprātīgi (Civilkodeksa 373-2-7. pants, 2. apakšpunkts) vai tā vispārīgi varētu būt pretrunā ar valsts politiku.

Izmaksas: pirmā informatīvā intervija ar ģimenes lietu mediatoru klientam ir bez maksas. Tomēr mediācijai ģimenes lietās nepieciešams finansiāls ieguldījums no pusēm saskaņā ar oficiālo mediācijas pakalpojumiem piemērojamo shēmu, pamatojoties uz principu, ka apmaksā tiek veikta par katru sesiju un katru personu atkarībā no pušu ienākumiem. Kad persona saņem juridisko palīdzību, valsts sedz maksu par mediāciju ģimenes lietās, un nacionālā mēroga sistēma sniedz nodrošinājumu jurista atlīdzības palielinājumam, kad mediāciju veic, pamatojoties uz ģimenes lietu tiesneša rīkojumu.

Saite uz attiecīgajiem Civilprocesa kodeksa noteikumiem: [šeit](#) (56 Kb)

Saite uz Tieslietu ministrijas mājaslapu [Tieslietu ministrijas informatīvā lapa](#) par mediāciju ģimenes lietās

Saite uz mediatoru sarakstiem: lai atrastu Jums tuvāko ģimenes lietu mediācijas pakalpojumu sniedzēju, varat veikt meklēšanu — „mediācija ģimenes lietās” cilnē „kategorijas” šajā tīmekļa vietnē: [Juridiskie pakalpojumi reģionos](#)

Starptautiskā mediācija ģimenes lietās

Starptautiskā mediācija ģimenes lietās tiek regulēta starptautiskos sadarbības līgumos saistībā ar ģimenes lietām (1980. gada 25. oktobra Hāgas konvencija un Briseles IIA regula), lai veicinātu mierzīgumu ar mērķi panākt bērna atpakaļatdošanu starptautiskas nolaupīšanas gadījumā vai panākt vienošanos par vecāka piekļuves tiesību īstenošanu.

Ieinteresētās personas var:

1) sazināties ar mediatoriem, kas strādā kā brīvās profesijas pārstāvji vai brīvprātīgā darba jomā — saraksts ar mediatoriem, kas var palīdzēt starptautiskās ģimenes lietās, ir atrodams tiešsaistē: <http://www.justice.gouv.fr/justice-civile-11861/enlevement-parental-12063/sources-listes-des-mediateurs-familiaux-internationaux-suite-28277.html> (vai noklikšķiniet [šeit](#));

2) izmantot mediāciju, vērstoties attiecīgajā centrālās administrācijas struktūrvienībā: Francijas Tieslietu ministrijā ir starptautiskās ģimenes lietu mediācijas struktūrvienība [\(CMF\)](#). Katrā jaunā pārrobežu gadījumā šī struktūrvienība piedāvā palīdzību, iesaistoties tiesvedībā, pirms un/vai pēc tās — tas tiek piedāvāts kā atbalsta pasākums. Panāktās vienošanās tiek iesniegtas attiecīgo valstu tiesās, nepieciešamības gadījumā saņemot apstiprinājumu no pušu juridiskajiem konsultantiem.

Kad viens no vecākiem pieprasa centrālajai administrācijai starptautisko mediāciju ģimenes lietās, centrālā administrācija ierosina šādu mediāciju otram no vecākiem. Pieejai jābūt **brīvprātīgai** — **īstenojot ģimenes lietu starptautiskās mediācijas procesu, nedrīkst būt nekādu ierobežojumu.**

Veicot darbu starptautiskajā mediācijā ģimenes lietās, attiecīgā centrālās administrācijas struktūrvienība ar katru no vecākiem strādā objektīvi un pilnīgi konfidenciali.

Tieslietu ministrijas starptautiskās ģimenes lietu mediācijas struktūrvienības sniegtā mediācija ir bez maksas. Pieteikums kopā ar dokumentiem saistībā ar pašreizējo vai iepriekšējo tiesvedību Francijā vai ārvalstīs jānosūta uz šo adresi:

Ministère de la Justice (Tieslietu ministrija)

Direction des Affaires Civiles et du Sceau – BDIP (Civillietu nodaļa)

Cellule de médiation familiale internationale (Starptautiskās ģimenes lietu mediācijas struktūrvienība)

13 Place Vendôme

75 042 Paris Cedex 01

To var nosūtīt arī uz šo e-pasta adresi: entraide-civile-internationale@justice.gouv.fr

Saite uz Francijas Tieslietu ministrijas tīmekļa vietni (starptautiskās ģimenes lietu mediācijas struktūrvienība): <http://www.justice.gouv.fr/justice-civile-11861/enlevement-parental-12063/la-mediation-21106.html>

Lapa atjaunināta: 19/01/2017

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas

Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Horvātija

MEDIĀCIJA

2015. gada 1. novembrī Horvātijas Republikā stājās spēkā jaunais Ģimenes likums (*Obiteljski zakon; Narodne novine* (Oficiālais Vēstnesis) Nr. 103/15). Tas sastāv no 10 atsevišķām daļām, no kurām septiņā atsevišķā daļa regulē obligātās attiecību konsultācijas un mediāciju ģimenes lietās.

Obligātās attiecību konsultācijas ir veids, kā palīdzēt ģimenes locekļiem panākt vienošanos ģimenes attiecībās, jo īpaši rūpējoties par ģimenes attiecību aizsardzību, kurās ir iesaistīts bērns, un par tiesiskajām sekām gadījumā, kad netiek panākta vienošanās un tiek sākta tiesvedība, kuras gaitā tiek lemts par bērna pastāvīgajai vai pagaidu dzīvesvietai vai pēdējai kopīgai laulāto vai partneru pastāvīgajai vai pagaidu dzīvesvietai. Saskaņā ar Ģimenes likumu obligātās attiecību konsultācijas neveic, pirms tiek sāktas izpildes un drošības procedūras. Ģimenes locekļi piedalās obligātajās attiecību konsultācijās personīgi un bez pilnvarotā pārstāvja. Obligātās attiecību konsultācijas veic šādos gadījumos: 1. pirms sāk laulības šķiršanas tiesvedību starp laulātajiem, kuriem ir kopīgs mazgadīgs bērns; un 2. pirms sāk citu tiesvedību par vecāku aizgādības un personīgo attiecību ar bērnu īstenošanu. Pirms laulības šķiršanas tiesvedības uzsākšanas obligātās attiecību konsultācijas neveic attiecībā uz vienu vai abiem laulātajiem, kuriem: 1. ir atņemta līgumspēja, ja viņi nespēj saprast tiesvedības nozīmi un sekas pat ar eksperta palīdzību, 2. ir traucētas spriešanas spējas, vai 3. nav zināma pastāvīgā vai pagaidu dzīvesvieta.

Obligātās attiecību konsultācijas tiek uzsāktas, ja viena no pusēm rakstiski vai mutiski iesniedz pieteikumu sociālās labklājības centram. Saņemot pieteikumu par obligātajām attiecību konsultācijām, sociālās labklājības centra pienākums ir noorganizēt tikšanos un uzaicināt puses. Atkāpjoties no iepriekš minētā, ja sociālās labklājības centrs uzskata, ka konkrētajos apstākļos kopīga tikšanās nebūtu lietderīga, vai ja viena vai abas puses pieprasa pamatotu iemeslu dēļ kopīgu tikšanos nerīkot, tiek noteiktas un veiktas atsevišķas pārrunas ar pusēm.

Mediācija ģimenes lietās ir process, kurā ģimenes locekļi piedalās labprātīgi. Atkāpjoties no iepriekš minētā, pirmā tikšanās mediācijas ģimenes lietās nolūkos pirms laulības šķiršanas tiesvedības ir obligāta.

Mediācija ģimenes lietās ir process, kurā puses cenšas panākt vienošanos ģimenes strīdā ar vienu vai vairāku mediatoru ģimenes lietās palīdzību. Mediators ģimenes lietās ir objektīva un speciāli apmācīta persona, kura ir iekļauta mediatoru ģimenes lietās reģistrā. Mediācijas ģimenes lietās procesa galvenais mērķis ir panākt kopīgas vecāku aizgādības plāna izstrādi un citas vienošanās attiecībā uz bērnu. Papildus šī mērķa sasniegšanai mediācijas ģimenes lietās procesā puses var vienoties arī par visiem citiem jautājumiem saistībā ar īpašumu un citiem aspektiem.

Mediāciju ģimenes lietās neveic šādos gadījumos: 1. sociālās labklājības centra ekspertu darba grupa vai mediators ģimenes lietās atzīst, ka laulāto vienlīdzīga līdzdalība mediācijas ģimenes lietās procesā nav iespējama vardarbības ģimenē dēļ; 2. vienam vai abiem laulātajiem ir atņemta līgumspēja, un viņi nespēj saprast procesa nozīmi un juridiskās sekas pat ar eksperta palīdzību; 3. vienam vai abiem laulātajiem ir traucētas spriešanas spējas; vai 4. nav zināma viena laulātā pastāvīgā vai pagaidu dzīvesvieta.

Mediāciju ģimenes lietās var veikt neatkarīgi no tiesvedības — pirms tās uzsākšanas, tās laikā un pēc tiesvedības pabeigšanas. Saskaņā ar Ģimenes likumu mediāciju ģimenes lietās neveic, pirms tiek sāktas izpildes un drošības procedūras. Atkāpjoties no iepriekš minētā, izpildes procesā nolūkā uzturēt personīgas attiecības ar bērnu tiesa var ierosināt pusēm uzsākt mediāciju ģimenes lietās. Tādējādi pēc pārrunām ar pusēm un ņemot vērā lietas apstākļus, tiesa drīkst atlikt izpildi uz trīsdesmit dienām un izdot rīkojumu, lai speciālists aprunātos ar bērnu, vai ierosināt pusēm sākt mediāciju ģimenes lietās, lai panāktu vienošanos strīdā; ja nepieciešams, tiesa var precizēt sīkāk personīgo attiecību īstenošanu ar īpašu lēmumu speciālista un bērna sarunas vai mediācijas ģimenes lietās laikā, un tiesa šādi nerīkosies, ja mēģinājums veikt mediāciju ģimenes lietās ir bijis nesekmīgs vai ja ir nepieciešama neatliekama rīcība.

Mediatoram ģimenes lietās un citām personām, kas ir iesaistītas mediācijas ģimenes lietās procesā, attiecībās ar trešajām personām ir pienākums ievērot konfidencialitāti attiecībā uz informāciju un datiem, kas tām kļuvuši zināmi mediācijas ģimenes lietās procesa laikā, izņemot šādus gadījumus: 1. ja ir nepieciešamība izpaust informāciju, lai panāktu vai izpildītu vienošanos; vai 2. ja ir nepieciešamība izpaust informāciju, lai aizsargātu bērnu, kura labklājība ir apdraudēta, vai lai novērstu draudus, ka personas garīgajai un fiziskajai integritātei tiek nodarīts smags kaitējums. Mediatora ģimenes lietās pienākums ir informēt puses par konfidencialitātes principa ievērošanas tvērumu.

Attiecībā uz vienošanos, kas ir panākta mediācijas ģimenes lietās laikā, Ģimenes likumā ir noteikts, ka plānam par kopīgu vecāku aizgādību vai citām vienošanām, kuras ir panāktas mediācijas ģimenes lietās procesā, jābūt noformētām rakstveidā un jāietver visu pušu paraksti, un tās būs ekvivalenti izpildāmam dokumentam, ja tiesa tos apstiprina bezstrīdus kārtībā pēc pušu ierosinājuma.

Ja puses nepanāk vienošanos par kopīgas vecāku aizgādības plānu vai citām strīdīgām ģimenes attiecībām, mediators ģimenes lietās ziņojumā par mediācijas ģimenes lietās procesa apturēšanu norāda, vai abas puses ir aktīvi piedalījušās mediācijā. Ziņojumu par mediācijas ģimenes lietās procesa apturēšanu izsniedz dalībniekiem. Mediators ģimenes lietās ziņojumu par mediācijas ģimenes lietās procesa apturēšanu iesniedz arī tiesai, kura bija atlikusi tiesvedību, lai varētu īstenot mediācijas ģimenes lietās procesu.

Gadījumā, ja tiesvedības laikā puses pēc vienprātīgas vienošanās ierosina atrisināt strīdu mediācijas ģimenes lietās procesā, tiesa var atlikt tiesvedību, nosakot trīs mēnešu termiņu, kura laikā pusēm jācenšas atrisināt strīdu mediācijas ģimenes lietās procesā. Gadījumā, ja tiesvedības laikā tiesa uzskata, ka pastāv iespēja panākt vienprātīgu vienošanos ģimenes strīdā, tā arī var ierosināt pusēm piedalīties mediācijas ģimenes lietās procedūrā. Ja puses piekrīt uzsākt mediācijas ģimenes lietās procesu, tiesa var atlikt tiesvedību un noteikt trīs mēnešu termiņu, kura laikā pusēm jācenšas atrisināt strīdu mediācijas ģimenes lietās procesā. Ja tiesas noteiktā trīs mēnešu termiņa laikā, kas paredzēts mediācijas ģimenes lietās veikšanai, pusēm neizdodas atrisināt strīdu mediācijas ģimenes lietās procesā vai ja puses ierosina turpināt tiesvedību pirms minētā termiņa beigām, tiesa turpina tiesvedību. Pirms tiek pieņemts lēmums par tiesvedības atlikšanu, tiesas pienākums ir izvērtēt, vai atlikšana ir piemērota rīcība, ņemot vērā nepieciešamību pēc steidzamas rīcības gadījumos, kad tiek lemts par bērna tiesībām un interesēm.

Mediācijas ģimenes lietās procesā mediatora ģimenes lietās pienākums ir informēt dalībniekus, lai viņi rūpētos par bērna labklājību, un viņš ar vecāku piekrišanu var ļaut bērniem izteikt savu viedokli mediācijas ģimenes lietās procesā.

Izņemot tiesību aktos noteiktos gadījumus, mediators ģimenes lietās, kas vadīja mediācijas ģimenes lietās procedūru, nedrīkst piedalīties ekspertu atzinuma vai ģimenes novērtējumu sagatavošanā vai citā veidā piedalīties tiesvedībā, kurā tiek risināts pušu, kuras piedalījās mediācijā ģimenes lietās, strīds.

Ja mediāciju ģimenes lietās veic sociālās labklājības sistēmas nodarbināti mediatori ģimenes lietās, pusēm nav jāapmaksā mediatoru ģimenes lietās darbs.

Ja mediāciju ģimenes lietās veic ārpus sociālās labklājības sistēmas nodarbināti mediatori ģimenes lietās, pusēm jāsedz savas dalības izmaksas.

Mediāciju regulējošos noteikumus piemēro mediācijas ģimenes lietās procesam piemērotā veidā.

Lai uzzinātu vairāk, lūdzu skatīt:

Ģimenes likumu (Oficiālais Vēstnesis Nr. 103/15)

Mediācijas ģimenes lietās noteikumus (*Pravilnik o obiteljskoj medijaciji*; Oficiālais Vēstnesis Nr. 106/14)

Mediācijas likumu (*Zakon o mirenju*; Oficiālais Vēstnesis Nr. 18/11)

Lapa atjaunināta: 23/08/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Itālija

Mediācija ģimenes lietās ir process, ko laulātie vai partneri, kam radušās grūtības, var brīvprātīgi izlemt izmantot, lai atrisinātu to strīdu, iesaistot vienu vai vairākus mediatorus. Mediatoru uzdevums ir veicināt saziņu un palīdzēt pārim pievērsties emocionālajiem un materiālajiem šķiršanās aspektiem (līdzekļu sadalei, uzturīdzekļu maksājumiem, laulāto mājokļa piešķiršanai u. c.). To uzdevums ir arī mudināt pāri panākt vienošanos, kas vislabāk apmierina visu ģimenes locekļu vajadzības.

Mediāciju vispārīgi reglamentē 2010. gada 4. marta Likumdošanas dekrēts Nr. 28 (ar grozījumiem) par 2009. gada 18. jūnija Likuma Nr. 69/60. panta īstenošanu attiecībā uz mediāciju ar nolūku izšķirt strīdus civillietās un komercietās.

Šis likums nosaka ar **nododamām tiesībām** saistītu strīdu izšķiršanas procedūru ārpus tiesas. Noteiktos skaidri norādītos jautājumos mediācija ir **priekšnosacījums**, lai dokuments, uz kura pamata ierosināta lieta, tiktu atzīts par pieņemamu.

Ģimenes tiesību jautājumos iepriekšēja mediācija nepieciešama tikai strīdos par ģimenes darījumu līgumiem (t. i., līgumiem, ar kuru palīdzību [uzņēmuma īpašnieks](#) pilnībā vai daļēji nodod savu [uzņēmumu](#) vienam vai vairākiem pēcnācējiem).

Visos citos ģimenes strīdos mediācija ir brīvprātīga.

Tomēr procedūrā attiecībā uz aizgādību pār bērnu tiesa var atlikt sprieduma pasludināšanu, lai laulātie ar speciālistu palīdzību varētu mēģināt panākt vienošanos mediācijā, it īpaši saistībā ar bērna(-u) morālo un materiālo interešu aizsardzību.

Mediācija var notikt **publiskās vai privātās iestādēs vai ar to starpniecību**, kas pienācīgi reģistrētas Tieslietu ministrijas uzturētajā **starpniecības iestāžu reģistrā**.

Starpniecības iestāžu saraksts atrodams šajā tīmekļa vietnē:

<https://mediazione.giustizia.it/ROM/ALBOORGANISMIMEDIAZIONE.ASPX>

Itālijas advokātu padomē reģistrētie juristi ir mediatori saskaņā ar tiem piešķirtajām tiesībām.

Daudzās pašvaldībās **ģimeņu mediācijas pakalpojumi** ir pieejami ar ģimeņu konsultāciju centru, sociālo dienestu vai vietējo veselības iestāžu starpniecību. Vēl viena procedūra, kas atšķiras no mediācijas, bet arī ir paredzēta strīdu izšķiršanai ārpus tiesas, ir **asistētas sarunas**. Šo procedūru reglamentē 2014. gada 12. septembra Dekrēta likums Nr. 132, kas ar grozījumiem pārveidots ar 2014. gada 10. novembra Likumu Nr. 162.

Asistētas sarunas apzīmē vienošanos (dēvētu arī par „sarunu vienošanos”), saskaņā ar kuru puses vienojas „godprātīgi sadarboties, lai draudzīgi izšķirtu strīdu”. Lai vienošanās būtu spēkā, tā jāizstrādā rakstiski **ar viena vai vairāku juristu palīdzību**, un tajā jāietver nododamas tiesības.

Atšķirībā no vienošanās, kas panākta mediācijas ceļā, asistētās sarunu vienošanās ir **izpildāmas**, un tas nozīmē, ka var reģistrēt spriedumu hipotekāros kredītus.

Tāpat kā mediācija, sarunas var būt obligātas vai brīvprātīgas.

Ģimenes tiesību jautājumos asistētās sarunas vienmēr ir brīvprātīgas.

Tiesību akti reglamentē **asistētās sarunas jautājumos par atšķiršanu un laulības šķiršanu**, lai panāktu lietas nokārtošanu ar piekrišanu iepriekš paredzētajiem nosacījumiem vai ar to grozījumu.

Attiecībā uz **pāriem, kam nav bērnu**, kuri būtu nepilngadīgi (vai pilngadīgi bērni bez rīcībspējas), vienošanās tiek iesniegta prokuroram kompetentajā tiesā, kas, ciktāl viņš nekonstatē nekādus pārkāpumus, paziņo juristiem, ka lietas nokārtošanai nav nekādu šķēršļu.

Attiecībā uz pāriem ar nepilngadīgiem bērniem (vai pilngadīgiem bērniem bez rīcībspējas) vienošanās 10 dienu laikā jānosūta uz prokurora biroju kompetentajā tiesā, lai pārbaudītu, ka tajā tiks aizstāvētas bērnu intereses. Ja novērtējums ir pozitīvs, prokurors to apstiprina. Pretējā gadījumā viņš nosūta to tiesas priekšsēdētājam, kas nākamo 30 dienu laikā uzaicina puses.

Šādi panāktai un apstiprinātai vienošanās ir **tāds pats spēks kā laulāto atšķiršanas vai laulības šķiršanas noteikumiem, un tā tiek izmantota šo noteikumu vietā**; tā maina tajos paredzētos nosacījumus.

Pēc 2016. gada 20. maija Likuma Nr. 76 stāšanās spēkā puses var arī izmantot asistētās sarunas, izbeidzot **civilpartnerattiecības viena dzimuma personu starpā**.

Lapa atjaunināta: 04/02/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Kipra

Līdz šim Kiprā vēl nav ar likumu ieviesta mediācijas procedūra.

Lapa atjaunināta: 13/05/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Latvija

Lai veicinātu domstarpību alternatīvu risināšanas veidu izmantošanu, Latvijas Republikā pieņemts Mediācijas likums (spēkā no 2014. gada 18. jūnija).

2015. gada 1. janvārī stājās spēkā tiesas ieteiktas mediācijas modelis civilprocesā. Noteikts tiesneša pienākums vairākās procesa stadijās piedāvāt pusēm izmantot mediāciju strīda risināšanai (pēc lietas ierosināšanas; sagatavojot lietu iztiesāšanai un sagatavošanas sēdē; lietas iztiesāšanas gaitā, līdz tiek pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības).

Mediācijas kā strīdu risināšanas veida popularizēšanai tiek īstenoti vairāki projekti:

1. *Sertificētu mediatoru padomes piedāvātās bezmaksas mediācijas konsultācijas tiesās jeb tā sauktie mediācijas galdi (attiecas arī uz ģimenes strīdiem, bet ne tikai)*

No 2016.gada 15.septembra Tieslietu ministrija kopā ar Sertificētu mediatoru padomi īsteno pilotprojektu, kurā ikvienam, kas nonācis līdz civiltiesiska strīda risināšanai tiesā, ir iespēja saņemt sertificēta mediatora konsultāciju vienas stundas apjomā bez maksas. Tiesas ieteiktās sertificēta mediatora bezmaksas konsultācijas ir pieejamas vairākās tiesās Rīgā un visā Latvijā. Projekta ietvaros sertificēta mediatora konsultācijas laikā lietas dalībnieki tiek iepazīstināti ar mediācijas procesa būtību, norisi un noteikumiem, kā arī tiek izvērtēta iespēja konkrēto strīdu risināt mediācijas ceļā.

2. Projekts - Bezmaksas mediācija ģimenes strīdos

No 2017. gada 1. janvāra valsts budžeta programmas ietvaros personām iespējams saņemt valsts nodrošinātu atbalstu - iespēju apmeklēt piecas bezmaksas sertificētu mediatoru sesijas, lai risinātu domstarpības starp vecākiem, kas skar arī bērnu intereses, un rastu iespēju uzlabot ģimenes locekļu savstarpējās attiecības. Projekta ietvaros valsts atbalsts nodrošina pirmās piecas mediācijas sesijas (katra 60 minūšu apmērā), ko vadījis sertificēts mediators, pusēm bez maksas. Ja strīds netiks atrisināts piecu sesiju laikā, tālākās pakalpojuma izmaksas būs jāsedz pusēm pašām. Lai izvērtētu personas iespējas saņemt pakalpojumu, jāvērtē pie sertificēta mediatora, vai Sertificētu mediatoru padomē. Informācija par projektu interesentiem pieejama tiesās, nodota pašvaldībām, sociālajiem dienestiem, bāriņtiesām, u.c.

Projektā plānots iesaistīt 300 pārus, lai vecāki ar bērniem varētu atrisināt jau tiesā uzsāktos, kā arī līdz tiesai vēl nenonākušos ģimenes strīdus un domstarpības. Tai skaitā, cenšoties saglabāt laulību, vai vismaz risināt domstarpības veidā, kas ļauj saglabāt cieņas pilnas attiecības starp bērna vecākiem, un nodrošināt turpmāku spēju savstarpēji komunicēt, lai kopīgi vienotos par dažādiem jautājumiem, kas saistīti ar bērna ikdienas aprūpi, audzināšanu un izglītšanu.

Projektā iesaistīto sertificētu mediatoru saraksts pieejams: <http://sertificetimediatori.lv/>

Lapa atjaunināta: 25/06/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [fr](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Luksemburga

Tiesību akti

Mediāciju ģimenes lietās reglamentē 2012. gada 24. februāra Likums par mediāciju civillietās un komercietās un Lielhercogistes 2012. gada 25. jūnija Noteikumi par juridisko un ģimenes lietu mediatoru apstiprināšanas procedūru, īpašo mediācijas apmācības programmu un bezmaksas informatīvas tikšanās rīkošanu (publikācijas atsauce *Mém A* Nr. 37, 5.3.2012., skatīt vietni <http://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2012/02/24/n1/jo>).

Jaunā civilprocesa kodeksa 1251-1. panta 2. punktā ir noteikti jautājumi, kuros tiesa var ierosināt pusēm mediāciju ģimenes lietās. Tie ir šādi: laulības šķiršana, laulāto atšķiršana un reģistrētās partnerattiecībās esošu pāru atšķiršana, tostarp attiecību izbeigšana, kopīgās mantas dalīšana un kopīgās īpašumtiesības;

uzturēšanas saistības, ieguldījums māsaimniecības izdevumos, bērna uzturēšanas izdevumi un aizgādība.

Procedūra

Puses var izmantot mediāciju pēc vienošanās (*médiation conventionnelle*) vai juridisku mediāciju ģimenes lietās (*médiation judiciaire familiale*). Mediāciju pēc vienošanās var uzsākt jebkura no pusēm neatkarīgi no mediācijas priekšmeta, ievērojot Jaunā civilprocesa kodeksa 1251-22. panta 2. punktu, bez vajadzības uzsākt jebkādu tiesvedību vai šķīrējtiesas procesu. Mediācijas procesa kārtība ir noteikta rakstiskā nolīgumā, ko paraksta puses un mediators. Lai izmantotu mediāciju pēc vienošanās, puses var vērsties pie Tieslietu ministrijas apstiprināta mediatora vai cita mediatora.

Kad tiesai tiek iesniegts strīds, kas ietilpst kādā no kategorijām, kuras uzskaitītas Jaunā civilprocesa kodeksa 1251-1. panta 2. punktā, tiesa var ierosināt pusēm mediāciju ģimenes lietās. Tiesa piesaka bezmaksas informatīvo tikšanos ar apstiprinātu mediatoru vai mediatoru, kurš atbrīvots no prasības tikt apstiprinātam Luksemburgā, ja viņš izpilda līdzvērtīgas vai būtībā pielīdzināmas prasības citā Eiropas Savienības dalībvalstī saskaņā ar Jaunā civilprocesa kodeksa 1251-3. panta 1. punkta trešo daļu. Nākamās tikšanās maksā 57 EUR (šo summu nosaka ar Lielhercogistes noteikumiem). Tiesa nosaka mediācijas periodu, kas nedrīkst pārsniegt trīs mēnešus. Tomēr to var pagarināt, pusēm vienojoties. Personas, kurām nepietiek līdzekļu, var saņemt finansiālu palīdzību jebkurā juridiskā mediācijā ģimenes lietās.

Svarīgi ir ņemt vērā, ka izlīgumiem, kas panākti šādā mediācijā, ir tāds pats pierādījuma spēks kā tiesas nolēmumiem. Šādus mediācijas izlīgumus neatkarīgi no tā, vai tie panākti ārvalstīs vai valsts līmenī, var izpildīt Eiropas Savienībā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 21. maija Direktīvu Nr. 2008/52/EK par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komercietās. Ja rajona tiesas (*tribunal d'arrondissement*) priekšsēdētājs pilnībā vai daļēji apstiprina izlīgumu, tas kļūst izpildāms. Mediācijā ģimenes lietās tiesnesis pārbauda, vai izlīgums atbilst sabiedriskajai kārtībai un vai tas nav pretrunā bērnu interesēm, vai strīds ir piemērots atrisināšanai mediācijas ceļā un vai Tieslietu ministrija ir apstiprinājusi mediatoru šim mērķim.

Apstiprināto mediatoru saraksts:

http://www.mj.public.lu/professions/mediation_en_matiere_civile_commerciale/Liste_des_mediateurs_agrees.pdf

Vispārīga informācija par mediāciju civillietās un komercietās:

http://www.mj.public.lu/professions/mediation_en_matiere_civile_commerciale/

Lapa atjaunināta: 18/04/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Ungārija

Lūdzu skatīt lapu [Starpniecība Dalībvalstīs](#), jo tajā atradīsiet informāciju par pieejamo starpniecību ģimenes lietās.

Lapa atjaunināta: 11/12/2017

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Malta

Starpniecību reglamentējošais tiesību akts

Malta piemērojama [Mediācijas akta](#) 474. nodaļa.

Kas ir mediācija?

Kad pārim radušās savstarpējas nesaskaņas ģimenes jautājumos, tas var lūgt palīdzību mediatoram, lai tas palīdzētu pārim panākt mierizlīgumu, nepiemērojot formālu tiesvedību tiesā. Saskaņā ar Maltas tiesību aktiem mediācija ir obligāts posms, kas jāveic pirms laulības šķiršanas prasības iesniegšanas civiltiesā (Ģimenes lietu nodaļā).

Kas ir mediators, un kāda ir viņa loma?

Mediatora uzdevums ir palīdzēt pusēm panākt mierizlīgumu. Tā ir objektīva un neatkarīga tiesas iecelta persona. Dažos gadījumos puses par maksu pašas izvēlas mediatoru. Mediatori ir profesionāli kvalificēti savu pienākumu veikšanai. Vairums mediatoru ir arī ģimenes terapeiti, sociālie darbinieki vai juristi.

Mediators nekādā gadījumā nedrīkst tiesā sniegt iecību par mediācijas procesā teikto, ja puses iesniedz prasības pieteikumu tiesā.

Kas var pieteikties mediācijai?

Mediāciju var izmantot:

laulāto atšķiršanas vai laulības šķiršanas gadījumā (lai šķirtu laulību, laulātajiem jādzīvo šķirti 4 gadus vai ilgāk);

lai saņemtu uzturinaudu no laulātā;

lai regulētu jautājumus par ārliulībā dzimušu bērnu, piemēram, aprūpi un aizbildnību, apmeklējuma tiesībām un uzturinaudu;

lai mainītu līgumu par laulāto atšķiršanu vai laulības šķiršanu;

lai mainītu līgumu, kas regulē puses bērna aprūpes pienākumus un aizbildnību, apmeklējuma tiesības vai uzturinaudu.

Lai pieteiktos mediācijai, personai nav jābūt laulātai.

Kā sākas mediācijas process un ko tas ietver?

Lai izmantotu mediāciju, ieinteresētajai pusei jā sagatavo tiesas sekretāram adresēta vēstule, kurā lūgta atļauja sākt mediāciju procesu. Vēstulē jāietver abu pušu vārdi un adreses un vismaz vēstulī iesniegušās puses personas apliecības numurs. Lai vēstule būtu derīga, nav nepieciešams jurista paraksts. Šo vēstuli aizpilda ģimenes tiesas kancelejā, un process ir pilnīgi bez maksas.

Mediāciju var arī uzsākt, iesniedzot notu, tomēr šī procedūra tiek izmantota, kad abas iesaistītās puses jau ir vienojušās par lielāko daļu juridisko jautājumu. Nota ietver to pašu informāciju, ko vēstule, bet puses iesniedz arī to juristu vai notāra izveidoto līgumu. Nota jāparaksta abām pusēm kopā ar to notāru vai arī kopā gan ar to juristiem, gan to notāru.

Tiklīdz nota ir iesniegta, no tiesas izveidotā saraksta tiek norīkots mediators. Puses vienojoties var arī pašas izvēlēties mediatoru. Mediators pusēm pa pastu nosūtīs aicinājumu ar konkrētu datumu, kad tām jāierodas tiesā. Sesijas notiks privātā telpā tikai mediatora klātbūtnē un, ja puses to vēlas, arī pušu juristu klātbūtnē. Mediācijas procesā nav nepieciešama jurista klātbūtnē.

Mediators kopā ar pusēm izskatīs izlīguma iespēju. Ja mediators uzskata, ka ir cerība, ka pāra laulība vai attiecības varētu saglabāt, viņš var nosūtīt pāri uz konsultācijām un uz laiku apturēt mediācijas procesu. Ja puses uzskata, ka to laulību vai attiecības vairs nevar saglabāt, mediators centīsies palīdzēt pusēm vienojoties par to bērniem un īpašumiem.

Ja pusēm izdodas vienojoties, mediators izveido un nolasa līgumu un, ja puses ir apmierinātas ar līguma saturu, mediators oficiāli iesniedz līgumu kancelejā, lai to apskatītu tiesnesis. Ja tiesnesis apstiprina līgumu, puses var doties pie notāra, kas publicē līgumu un to oficiāli apstiprina.

Ja puses nespēj vienojoties, mediācija tiek izbeigta, un pusēm ir atļauts iesniegt prasības pieteikumu tiesā. Pusēm prasība jāiesniedz civiltiesā (Ģimenes lietu nodaļā) divu mēnešu laikā pēc mediācijas izbeigšanas. Ja prasības pieteikumu neiesniedz minētajā termiņā, pārim atkal ir jāuzsāk mediācijas process.

Kā rīkoties, ja kāda no pusēm dzīvo ārvalstīs?

Pārrobežu strīds ir tāds strīds, kurā vismaz viena no pusēm dzīvo vai pastāvīgi uzturas Maltā, bet otra puse dzīvo vai pastāvīgi uzturas citā dalībvalstī datumā, kurā:

puses vienojas izmantot mediāciju pēc strīda rašanās;

mediāciju noteikusi tiesa;

pienākums izmantot mediāciju radies saskaņā ar valsts tiesību aktiem;

gadījumos, kad tiesa izdevusi spriedumu vai rīkojumu, sākot ar šī sprieduma vai rīkojuma datumu.

Šādā gadījumā persona, kas uzturas vai dzīvo ārvalstīs, dodas uz Maltu vai piešķir savam juristam Maltā pilnvaras viņu pārstāvēt; pēc tam šī persona dodas uz Maltu tikai, lai parakstītu atšķiršanas līgumu. Ja persona, kas dzīvo vai pastāvīgi uzturas Maltā, nezina, kur uzturas viņa/viņas partneris(-e) (piemēram, partneris(-e) izbrauca no Maltas vai atstāja savu partneri), viņam/viņai jāiesniedz mediācijas vēstule, paziņojot par šo faktu ar zvērestu, vēstule tiek nekavējoties slēgta, un minētā persona iesniedz prasības pieteikumu tiesā pret promesošās puses pārstāvjiem, ko norīkojusi tiesa.

Lapa atjaunināta: 11/01/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Nīderlande

Mediācija vienmēr ir atļauta un īpaši tiek piemērota civiltiesībās un publiskajās tiesībās. Mediācija ir brīvprātīga. Nīderlandē tiek gatavoti vairāki tiesību akti, kuros ir ietverti pasākumi kvalitātes uzlabošanai.

Nīderlandē pastāv dažādi mediatoru reģistri. *MfN* ir lielāko mediatoru asociāciju federācija, un tā uztur plašu mediatoru reģistru. *MfN* reģistrā tiek iekļauti tikai tie mediatori, kas atbilst rūpīgi izvērtētiem kvalitātes kritērijiem. Piemēram, pastāv mediatoru rīcības kodekss. *MfN* vietnē tiek sniegta arī neatkarīga informācija par mediāciju un mediatoriem Nīderlandē.

Otrs reģistrs ir starptautiskais ADR reģistrs. Šā reģistra tīmekļa vietnē ir iespējams atrast mediatorus, un tajā ir ietverta informācija par jautājumiem, kas saistīti ar mediāciju.

Nīderlandē mediācijas iniciatīva ir arī daļa no tiesību sistēmas. Tas nozīmē, ka rajona tiesa vai apelācijas tiesa, kurā notiek lietas izskatīšana, informē iesaistītās puses par iespēju izvēlēties mediāciju. Apelācijas tiesa var arī nosūtīt puses uz vecāku konsultāciju, kurā ar mediācijas palīdzību ir iespējams meklēt problēmas risinājumu.

Citas iestādes, kurās var saņemt informāciju par mediāciju, ir šādas: *Juridisch Loket* (birojs juridiskās informācijas un palīdzības saņemšanai) un *Raad voor de Rechtsbijstand* (Juridiskās palīdzības padome).

Noteiktos apstākļos mediācijas izmaksas tiek pilnībā vai daļēji atmaksātas.

Saites:

<http://www.nmi-mediation.nl>

<http://www.adr-register.com/nl>

<http://www.rechtspraak.nl/hoe-werkt-het-recht/mediation-naast-rechtspraak>

<http://www.juridisch.nl>

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Austrija

Austrijā, izskatot ģimenes tiesību lietas, tiesa dara visu iespējamo, lai panāktu mierlīgumu. Šajā nolūkā tā var likt apmeklēt informatīvo sēdi par mediāciju vai ieteikt mediācijas izmantošanu (Likuma par bezstrīdus tiesvedību (*Außerstreitgesetz*) 107. panta 3. punkta 2. apakšpunkts). Lai gan mediatoru komandas, kuras veido mediatori no divām valstīm, atbilst Austrijā pastāvošajām prasībām attiecībā uz mediāciju ģimenes lietās, katrā atsevišķā gadījumā tās jāizveido no jauna ar Federālās Tieslietu ministrijas (*Bundesministerium für Justiz*) kā centrālajās iestādes un privāto mediācijas asociāciju starpniecību.

Lapa atjaunināta: 03/09/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Polija

Mediācija ģimenes, laulības šķiršanas un laulāto atšķiršanas lietās

Mediācija ir brīvprātīgs konfidenciāls strīdu risināšanas process, kurā konfliktā vai strīdā iesaistītās puses ar neitrāla un neatkarīga mediatora palīdzību cenšas pašas panākt līgumu. Mediācijas procesā dalībnieki var brīvi izlemt, kuri jautājumi tiks apspriesti. Jautājumi, kuros jāpanāk vienošanās, var attiekties uz laulāto samierināšanu, šķiršanās nosacījumu noteikšanu, vecāku pilnvarām, saziņu ar bērniem, ģimenes vajadzību apmierināšanu, uzturēšanu un bērna uzturēšanas izvēli, kā arī uz īpašumu un mājokli. Līgums ar mediatora palīdzību var arī nodrošināt tādu jautājumu atrisināšanu kā pases izsniegšana, bērna izglītības izvēle, saziņa ar pārējiem ģimenes locekļiem un/vai bērna mantas pārvaldība.

Mediācijas priekšrocības

- Mediācija ļauj mazināt negatīvās emocijas un saprast gan savas, gan vienam otra vajadzības, tādējādi mazinot ar konfliktu saistīto psiholoģisko spiedienu.

Kā iesniegt lietu izskatīšanai mediācijā?

- Mediāciju var veikt pirms lieta tiek iesniegta izskatīšanai tiesā vai pēc tiesvedības sākšanas, pamatojoties uz tiesas lēmumu.
- Jebkurā gadījumā mediācija ir saistīta ar pušu līgumu.
- Katra puse var pieteikties mediācijai jebkurā tiesvedības posmā.

Kurš lemj par mediatora izvēli?

- Mediatoru abas puses izvēlas kopīgi, vai to ieceļ tiesa, vispirms izraugoties personas no pastāvīgo mediatoru saraksta.

Cik ilgs ir mediācijas process?

- Mediācijas process, kas sāks ar tiesas lēmumu, ilgst ne vairāk kā trīs mēnešus, tomēr to var pagarināt pēc kopīga pieprasījuma vai citu pamatotu iemeslu dēļ, ja tas sekmē strīda izšķiršanu.

Mediācijas process

- Pēc tiesas lēmuma saņemšanas mediators sazinās ar pusēm, lai vienotos par tikšanās dienu un vietu.
 - Mediators izskaidro mediācijas procesa noteikumus un kārtību un vaicā, vai puses piekrīt mediācijas procesam.
 - Mediācija ir diskusija starp abām pusēm mediatora klātbūtnē. Mediators var arī diskutēt viens pret vienu ar vienu no iesaistītajām pusēm.
 - Puses var pieņemt lēmumu nepiedalīties mediācijā.
 - Mediācija ir konfidenciāls process. Mediators nedrīkst izpaust mediācijas procesā iegūto informāciju trešām personām. Mediācijas protokolā nedrīkst norādīt nekādus pušu spriedumus vai viedokļus.
 - Mediators nevar būt liecinieks saistībā ar faktiem, kurus tas uzzinājis mediācijas procesā, ja vien puses to nav atbrīvojušas no pienākuma ievērot slepenību.
- #### **Kāds ir iespējama mediācijas iznākums?**
- Mediācijas iznākums var būt savstarpēji pieņemams līgums, ko paraksta abas puses.
 - Laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas lietās mediācijas iznākums var būt laulāto samierināšana un/vai vienošanās starp laulātajiem, vai vienotas juridiskas nostājas panākšana. Tā var būt par pamatu lietas izšķiršanai tiesā.
 - Mediators izsniedz protokola eksemplāru katrai pusei.
 - Mediators iesniedz protokolu un panākto līgumu tiesai.
 - Tiesas apstiprinātā mediācijā panāktam līgumam ir tāds pats juridisks spēks kā tiesā panāktam līgumam.
 - Tiesa neapstiprina līgumu, ja tas ir pretrunā likumam vai sabiedriskās dzīves principiem, tā nolūks ir izvairīties no likuma ievērošanas, tas ir neskaidrs vai tajā ir pretrunas.
 - Ja līgums, kas ir pasludināts par izpildāmu, faktiski nav izpildīts, to var nodot tiesas ieceltam tiesu izpildītājam.
 - Ja līgums nav panākts, puses var izmantot tiesības vērsties tiesā.

Kādas ir mediācijas izmaksas?

Mediācijas izmaksas sedz strīdā iesaistītās puses. Katra puse parasti sedz pusi no izmaksām, ja vien tās nav vienojušās citādi.

Jebkura puse var pieprasīt atbrīvojumu no maksas par mediācijas veikšanu.

Neatkarīgi no lietas iznākuma tiesa var piespriest kādai no pusēm segt radušās izmaksas, ja atteikums piedalīties mediācijas procesā ir nepārprotami nepamatots.

Ja līgums ir panākts pirms tiesvedības sākšanas, attiecīgajai pusei atļūdzina tiesas nodevu 100 % apmērā.

Ja līgums ir panākts ar mediatora starpniecību vēlākā tiesvedības posmā (kad sācies tiesas process), tiek atļūdzināti 75 % no tiesas nodevas.

Laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas lietās, ja puses panākušas līgumu pirmās instances tiesā un atsauc prasību, tiek 100 % apmērā atļūdzināta tiesas nodeva, kas samaksāta, iesniedzot lietu tiesā. Ja puses panākušas līgumu pirms tiesvedības pabeigšanas otrās instances tiesā, tiek atļūdzināti 50 % no maksas, kas samaksāta par pārsūdzības iesniegšanu.

Ārpustiesas mediācijas gadījumā mediatora atļūdzību nosaka mediācijas centrs, vai arī puses par to vienojas ar mediatoru pirms mediācijas procesa sākšanas.

Lapa atjaunināta: 20/05/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas

Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autoritātes noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Portugāle

MEDIĀCIJA ĢIMENES LIETĀS PORTUGĀLĒ

Brīvprātīgas dalības princips un izlīguma apstiprināšana

Portugālē mediācija ir brīvprātīgs process. Ģimenes strīdā iesaistītās puses, savstarpēji vienojoties, var izmantot valsts nodrošinātus vai privātus pakalpojumus mediācijai ģimenes lietās, lai izšķirtu strīdu par bērniem vai starp laulātajiem. Tiesa var arī ieteikt pusēm izmantot mediācijas procesu, bet tikai ar pušu piekrišanu. Mediācija ģimenes lietās ir pieejama pirms prasības celšanas tiesā vai Civilstāvokļa aktu reģistrācijas iestādē (*Conservatória do Registo Civil*), vai pēc tam, kad ir sāktas lietas izskatīšana tiesā. **Abos gadījumos ģimenes lietās panāktais izlīgums ir jāapstiprina kā izpildāms.** Mediācijas procesā var piedalīties arī pušu pārstāvji (ja tādi ir), un praksē tas dažkārt notiek. Likumā Nr. 29/2013 (19/4) ir noteikti mediācijai piemērojamie vispārīgie principi.

Mediācija tiesā

Ja puses izmanto **mediāciju ģimenes lietās pirms prasības celšanas tiesā** un ja ir panākts izlīgums, puses **izraudzītajai Civilstāvokļa aktu reģistrācijas iestādei lūdz** apstiprināt izlīgumu. Šādi izlīgumi var attiekties uz jautājumiem, kas saistīti ar laulātajiem (piemēram, laulības šķiršana, uzturlīdzekļu maksāšana, ģimenes mājoklis, bijušā laulātā uzvārda izmantošana), un jautājumiem, kas saistīti ar bērniem (piemēram, vienošanās par vecāku atbildību, ko pievieno laulību šķiršanas līgumam, vai vienošanās par uzturlīdzekļu maksājumiem pilngadīgam bērnam). Pirms izlīguma apstiprināšanas reģistrācijas iestādē Valsts prokuratūra (*Ministério Público*) izsniedz atzinumu par izlīgumu, ciktāl tas skar vecāku atbildību par nepilngadīgiem bērniem.

Ja mediācijas process noris pirms prasības celšanas tiesā un **ja mediācijas vienīgais mērķis ir panākt vienošanos attiecībā uz vecāku atbildību par nepilngadīgiem bērniem** (neietverot vienošanos par laulības šķiršanu vai laulāto juridisku atšķiršanu), puses lūdz kompetentajai tiesai apstiprināt izlīgumu.

Ja **mediācija ģimenes lietās noris laikā, kad lieta tiek izskatīta tiesā**, mediācijas process notiek, kā aprakstīts turpmāk.

Tiesvedība saistībā ar vecāku atbildību (piemēram, aizgādība, apmeklējuma tiesības, uzturlīdzekļi nepilngadīgiem bērniem) ietver īpašu lietas tehniskas izskatīšanas un mediācijas posmu. Ja pēc tam, kad tiesnesis izsaucis puses uz tiesu, tās nav panākušas izlīgumu, tiesnesis atliek lietas izskatīšanu uz laikposmu no diviem līdz trim mēnešiem, un iesaka pusēm izmantot kādu no šiem alternatīvajiem mehānismiem: mediāciju, ja puses tai piekrīt vai ir iesniegušas šādu pieprasījumu, vai īpašu tehnisku lietas izskatīšanu, ko veic tiesas tehniskā atbalsta dienestā. Kad tiesvedības atlikšanas posms ir beidzies, sarunas tiek sāktas no jauna, un, ja izlīgums ir panākts, izmantojot vienu no iepriekš minētajiem mehānismiem, tiesnesis izskata un apstiprina izlīgumu. Ja izlīgums nav panākts, attiecīgajā lietā tiek sākota tiesvedība.

Parasti visās civillietās, tostarp ar laulību saistītajās lietās (piemēram, laulības šķiršana un laulāto atšķiršana, uzturlīdzekļu maksājumi starp laulātajiem un bijušajiem laulātajiem, ģimenes mājokļa piešķiršana, ja nav sākotnējas vienošanās), saskaņā ar Civilprocesa kodeksa (*Código de Processo Civil*) 273. pantu tiesa var apturēt tiesvedību un nodot lietu mediācijai, ja neviena puse pret to neiebilst.

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 272. panta 4. punktu puses, savstarpēji vienojoties, arī var pieprasīt apturēt tiesvedību uz trim mēnešiem un izmantot mediāciju pēc savas iniciatīvas.

Ja mediācijas procesā **tiek panākts izlīgums** laikā, kad notiek tiesvedība iepriekš minētajos gadījumos, puses **lūdz tiesu apstiprināt šo izlīgumu.**

Ģimenes lietas, kas ietilpst civilstāvokļa aktu reģistrācijas iestādes kompetencē, iesniedz, pusēm iepriekš savstarpēji vienojoties, pretējā gadījumā šīs lietas jāiesniedz izskatīšanai tiesā. Šā iemesla dēļ var būt lietderīgi pirms tiesvedības sākšanas izmantot mediāciju pēc strīdā iesaistīto pušu iniciatīvas. Ja lietas izskatīšana civilstāvokļa aktu reģistrācijas iestādē ir sāktā, saskaņā ar Valdības dekrēta Nr. 272/2001 (13/1) 14. panta 3. punkta noteikumiem reģistrācijas iestāde par mediācijas pakalpojumu pieejamību informē laulātos, kas iesnieguši prasību par šķiršanos. Minētajos noteikumos paredzēts, ka, izskatot laulības šķiršanas lietu uz abpusējas vienošanās pamata civilstāvokļa aktu reģistrācijas iestādē, abām pusēm tiek nodrošināta piekļuve mediācijas procesam, lai samierinātu laulātos vai pārskatītu laulības šķiršanas nolīgumam pievienoto vienošanos par vecāku atbildību, ja šajā saistībā ir saņemts prokuratūras ierosinājums.

Valsts nodrošināta vai privātā mediatora izvēle, mediācijas procesa izmaksas un ilgums

Parasti, pamatojoties uz Civilprocesa kodeksa 272. panta 4. punktā noteikto principu, mediācijas ģimenes lietās procesa **maksimālais ilgums ir trīs mēneši.**

Mediācijas process var pārsniegt minēto laikposmu tikai ārkārtas un pamatotos gadījumos.

Ja pusēm ir pieejama **privāta mediācija**, tām būs jāmaksā par mediatora pakalpojumiem. Šo summu un mediācijas noteikumus un grafiku nosaka mediācijas protokolā, ko mediācijas procesa sākumā paraksta abas iesaistītās puses un mediators. Puses var izraudzīties privāto mediatoru no Tieslietu ministrijas uzturētā valsts un privāto mediatoru saraksta: <http://www.dgpj.mj.pt/sections/gral/mediacao-publica>.

Lai piekļūtu **valsts nodrošinātai mediācijai**, pusēm jāsaazinās ar Politikas un tiesiskuma ģenerāldirektorāta Alternatīvas strīdu izšķiršanas struktūru (*Gabinete de Resolução Alternativa de Conflitos*) un jāpieprasa pirmsmediācijas tikšanās ar mediatoru. Šo tikšanos var pieteikt pa tālruni, *e-pastu* vai aizpildot tiešsaistē pieejamo veidlapu. Valsts nodrošinātajā pirmsmediācijas posmā abas iesaistītās puses un mediators paraksta mediācijas protokolu. Tajā nosaka mediācijas laikposmu, mediācijas sēžu grafiku un procedūras noteikumus.

Maksa par valsts nodrošinātu mediāciju ģimenes lietās ir 50 eiro no katras iesaistītās puses, neatkarīgi no plānotā sēžu skaita. Minētos 50 eiro katra puse samaksā valsts nodrošinātās mediācijas procesa sākumā. Pusēm nav jāmaksā nodeva par mediatoriem, kuri strādā valsts sistēmā. Minētās nodevas maksā Politikas un tiesiskuma ģenerāldirektors saskaņā ar juridiski noteiktu grafiku.

Valsts nodrošinātās mediācijas sesijas var rīkot Politikas un tiesiskuma ģenerāldirektorāta telpās vai tās pašvaldības rīcībā esošajās telpās, kur dzīvo strīdā iesaistītās puses.

Valsts nodrošinātajā mediācijas procesā puses var izraudzīties mediatoru no valsts mediatoru saraksta. Ja puses neizdara šo izvēli, Politikas un tiesiskuma ģenerāldirektorāta Alternatīvas strīdu izšķiršanas struktūra ieceļ kādu no mediatoru sarakstā iekļautajiem mediatoriem, ko izraugās secīgā kārtībā un ņemot vērā pušu dzīvesvietas atrašanās vietu. Parasti minētā iecelšanas procedūra notiek elektroniski.

Ja puses ir tiesīgas saņemt **juridisko palīdzību**, to var izmantot, lai segtu mediācijas izmaksas.

Pārrobežu mediācija un mediācija, sadarbojoties vairākiem mediatoriem

Pārrobežu strīda gadījumā, kad mediācijas sēdes klātienē nav iespējamas, var izmantot video konferenču sistēmu.

Portugālē **citu dalībvalstu mediatori** var ne vien reģistrēties Tieslietu ministrijas izveidotajā ģimenes lietu mediatoru sarakstā (kurā ietverti valsts un privātie mediatori), bet tos var arī iekļaut valsts nodrošināto ģimenes lietu mediatoru sarakstā (rīkojot atklātu konkursu). Abos gadījumos tiek piemēroti tādi paši nosacījumi, kādus piemēro savas valsts mediatoriem.

Portugālē valsts un privātās mediācijas sistēmā ir **atļauta mediācija ar vairāku mediatoru līdzdalību**. Mediāciju ar vairāku mediatoru līdzdalību puses var izvēlēties pašas vai arī to var ierosināt mediators, ja viņš to uzskata par labāko risinājumu konkrētajā lietā.

Noderīgas saites.

Skatīt <http://www.dgpj.mj.pt/sections/gral/mediacao-publica>: *saite* uz valsts tiesību aktiem mediācijas jomā; *saite* uz valsts un privāto mediatoru ģimenes lietās sarakstu; *saite* piekļuvei informācijai par mediāciju ģimenes lietās un vispārīgai informācijai par mediāciju.

Pieteikties valsts nodrošinātai mediācijai var, zvanot pa tālruni + 351 808 26 2000, sūtot *e-pastu* uz smf@gral.mj.pt, vai aizpildot veidlapu, kas pieejama tiešsaistē <http://smf.mj.pt/>.

Nobeiguma piezīme

Šajā informatīvajā materiālā ietvertā informācija ir vispārīga un nepilnīga; tā nav saistoša kontaktpunktam, Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklam civillietās un komercietās, tiesām vai jebkurām citām personām. Tā neatbrīvo no pienākuma pārbaudīt piemērojamos spēkā esošos tiesību aktus.

Lapa atjaunināta: 28/01/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Rumānija

Likums Nr. 192/2006 reglamentē mediāciju un mediatora profesionālās darbības veikšanu, kā arī ietver vispārīgus noteikumus, noteikumus attiecībā uz mediatora profesiju (mediatora sertifikācija, darbības apturēšana un pārtraukšana, Mediācijas padome, mediatora profesionālās darbības organizācija un veikšana praksē, mediatora tiesības un pienākumi, mediatora atbildība) un mediācijas procedūru (procedūra pirms mediācijas izlīguma noslēgšanas, mediācijas izlīgums, mediācijas process, mediācijas procedūras pabeigšana) un īpašus noteikumus attiecībā uz ģimenes strīdiem un krimināllietām. Strīdā iesaistītās puses var piedalīties informatīvajā sanāksmē par mediācijas priekšrocībām, tostarp attiecīgā gadījumā pēc tiesvedības sākšanas kompetentajā tiesā, nolūkā izšķirt strīdus, izmantojot šo metodi. Dalību informatīvajā sanāksmē par mediācijas priekšrocībām apliecina izziņa, ko izsniedz mediators, kurš sniedzis attiecīgo informāciju. Informēšanu par mediācijas priekšrocībām var veikt tiesnesis, prokurors, juridiskais konsultants, advokāts vai notārs, un šādos gadījumos to apliecina rakstiski.

Mediācijas tematā nevar ietvert personiskās tiesības, piemēram tiesības, kas attiecas uz personas statusu, vai citas tiesības, ko puses nevar īstenot saskaņā ar līgumu vai kādu citu juridisku dokumentu.

Mediācijas procesā pret iesaistītajām pusēm ir vienāda attieksme neatkarīgi no rases, ādas krāsas, valstspiederības, etniskās izcelsmes, valodas, reliģijas, dzimuma, uzskatiem, politiskās piederības, turības vai sociālās izcelsmes.

Mediācija ir darbība, ko veic sabiedrības interesēs. Mediatoram, pildot savus pienākumus, nav lēmuma pieņemšanas pilnvaru attiecībā uz pušu starpā panākamās vienošanās saturu, bet mediators var sniegt norādes, pārbaudot satura likumību. Mediāciju var veikt starp divām vai vairākām pusēm. Iesaistītajām pusēm ir tiesības brīvi izraudzīties mediatoru. Mediāciju var veikt viens vai vairāki mediatori. Tiesu iestādes, šķīrējtiesa un citas iestādes, kuras ir pilnvarotas veikt jurisdikcijas funkcijas, informē puses par mediācijas procedūras izmantošanas iespējām un priekšrocībām un mudina to izmantot, lai izšķirtu strīdu.

Puses var lūgt valsts notāru apstiprināt izlīgumu. Valsts notāra sagatavotais dokuments, kas apstiprina mediācijā panākto izlīgumu, ir izpildāms.

Puses, kas panākušas izlīgumu mediācijā, var lūgt tiesu pieņemt lēmumu, kas apstiprina šo izlīgumu. Kompetentā iestāde ir rajona tiesa, kuras jurisdikcijā atrodas kādas strīdā iesaistītās puses pastāvīgā dzīvesvieta/juridiskā adrese, vai rajona tiesa, kuras jurisdikcijā ir noslēgts mediācijas izlīgums. Tiesas lēmums par pušu izlīguma apstiprināšanu tiek pieņemts aiz slēgtām durvīm un ir izpildāms.

Īpaši noteikumi attiecībā uz ģimenes strīdiem. Mediāciju var izmantot, lai atrisinātu domstarpības starp laulātajiem par laulības turpināšanu, laulāto mantas sadali, vecāku tiesību īstenošanu, bērnu pastāvīgās dzīvesvietas noteikšanu, vecāku pienākumu maksāt uzturlīdzekļus bērnam, vai jebkuras citas domstarpības, kas radušās laulātajiem par likumā paredzēto tiesību izmantošanu. Izlīgumi, ko puses mediācijā panākušas jautājumos/domstarpībās par vecāku tiesību izmantošanu, bērnu uzturlīdzekļu maksājumiem vai bērna pastāvīgās dzīvesvietas noteikšanu, tiek noformēti kā spriedumi, kuru pamatā ir pušu piekrišana.

Laulāto vienošanos par laulības šķiršanu un vienošanos ar laulības šķiršanu saistītajos jautājumos puses iesniedz tiesā, kuras kompetencē ir pieņemt spriedumu par laulības šķiršanu.

Mediators nodrošina, ka mediācijas procesa iznākums nav pretrunā bērna interesēm, mudina vecākus galveno uzmanību pievērst bērna vajadzībām, kā arī nodrošina, ka vecāku atbildības uzņemšanās vai laulāto faktiskā atšķiršana vai laulības šķiršana nerada nelabvēlīgu ietekmi uz bērna audzināšanu un attīstību.

Pirms mediācijas nolīguma noslēgšanas vai attiecīgā gadījumā mediācijas procesa laikā mediators rūpīgi pārbauda, vai pušu savstarpējās attiecības nav ļaunprātīgas vai vardarbīgas un vai šādas attiecības var ietekmēt mediācijas procesu, un pieņem lēmumu par to, vai šādos apstākļos ir piemēroti panākt izlīgumu, izmantojot mediāciju. Ja mediācijas procesā mediators uzzina faktus, kuri apdraud bērna audzināšanu vai normālu attīstību vai būtiski kaitē bērna interesēm, mediatoram par to ir jāziņo attiecīgajai kompetentajai iestādei.

Likums Nr. 217/2003 par vardarbības ģimenē novēršanu ietver noteikumus par iestādēm, kuru pienākums ir novērst vardarbību ģimenē (un kuru uzdevums ir sniegt norādes strīdā iesaistītajām pusēm par mediācijas iespēju), noteikumus par strukturām vardarbības ģimenē novēršanai (tostarp agresīvām personām paredzēti palīdzības centri, kas sniedz konsultācijas un mediācijas ģimenes lietās pakalpojumus, paredzot iespēju pēc pušu pieprasījuma izskatīt mediācijas procesā lietas, kas saistītas ar vardarbību ģimenē), par aizsardzības rīkojumu un par vardarbības ģimenē novēršanai paredzēto finansējumu.

Saskaņā ar civilprocesa noteikumiem tiesnesis iesaka pusēm panākt mierizlīgumu strīdā, izmantojot mediāciju, un procesa gaitā tiesnesis cenšas samierināt puses, sniedzot tām attiecīgus norādījumus.

Tādu strīdu gadījumā, kurus var izskatīt mediācijas procesā, tiesnesis var aicināt puses apmeklēt informatīvu sanāksmi par mediācijas procesa izmantošanas priekšrocībām. Ja tiesnesis, ņemot vērā lietas apstākļus, to uzskata par vajadzīgu, tas iesaka pusēm izmantot mediācijas procesu, lai panāktu mierizlīgumu jebkurā tiesvedības posmā. Pusēm nav obligāta pienākuma piedalīties mediācijā.

Ja tiesnesis iesaka mediācijas procesu, puses (ja tās nav centušās atrisināt strīdu mediācijas procesā pirms prasības iesniegšanas tiesā) tiek ar mediatoru, lai saņemtu informāciju par mediācijas procesa priekšrocībām. Saņemot šo informāciju, puses izlemj, vai tās pieņems iespēju risināt strīdu mediācijas procesā.

Ja puses panāk mierizlīgumu, tiesnesis apstiprina šo izlīgumu spriedumā, ko tas pasludina.

Laulības šķiršanas gadījumā pieteikumam par laulības šķiršanu var pievienot mediācijas procesā panākto vienošanos par laulības šķiršanu un attiecīgā gadījumā – vienošanos par citiem ar laulības šķiršanu saistītiem jautājumiem.

Likums Nr. 272/2004 par bērnu tiesību aizsardzību un veicināšanu ietver noteikumus attiecībā uz bērnu tiesībām (pilsoniskās tiesības un brīvības, ģimenes videi alternatīva vide, un aprūpe ģimenes videi alternatīvā vidē, bērna veselība un labklājība, izglītība un atpūtas un kultūras pasākumi), noteikumus par īpašas aizsardzības nodrošināšanu bērniem, kuri ir uz laiku vai pastāvīgi liegta vecāku aizsardzība (ievietošana audžuģimenē, ārkārtas ievietošana audžuģimenē, īpaša uzraudzība un īpašo aizsardzības pasākumu piemērošanas uzraudzība), noteikumus par bērnu aizsardzību (bēgļi vai bruņotos konfliktos cietušie, bērni, kuri izdarījuši noziedzīgu nodarījumu, bet netiek saukti pie atbildības saskaņā ar krimināllikumu, bērni, kas cietuši no ļaunprātīgas izmantošanas, nevērīgas rīcības vai ekspluatācijas, tostarp ekonomiskās ekspluatācijas, narkomānijas un jebkāda veida vardarbības, bērni, kuru vecāki

strādā ārvalstīs, bērni, kuri cietuši nolauptības vai visu veidu nelikumīgas tirdzniecības dēļ), noteikumus par iestādēm un dienestiem, kuru pienākums ir nodrošināt bērnu aizsardzību centrālajā un vietējā līmenī, privātām organizācijām un finansējuma piešķiršanu bērnu aizsardzības sistēmai. Valsts sociālās aprūpes dienesta pienākums ir veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai ļautu laikus konstatēt riska situācijas, kuru dēļ bērnu var nošķirt no viņa vecākiem, un lai novērstu vecāku ļaunprātīgu rīcību un vardarbību ģimenē. Pirms bērna nošķiršanas no viņa vecākiem un vecāku tiesību jebkāda veida ierobežošanas, sistemātiski jānodrošina likumā paredzētie pakalpojumi un pabalsti, īpašu uzmanību veltot pienācīgai vecāku informēšanai un konsultēšanai, un nodrošinot terapiju vai mediācijas pakalpojumu, kas paredzēts pakalpojumu sistēmā.

Lapa atjaunināta: 24/01/2017

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Slovēnija

Mediācijas procesu Slovēnijā reglamentē [Likums par mediāciju civillietās un komercietās](#) (*Zakon o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah - ZMCGZ, Uradni list RS* (Slovēnijas Republikas Oficiālais Vēstnesis); *UL RS* Nr. 56/08), ko saskaņā ar tā 2. panta 1. punktu piemēro mediācijā ģimenes lietās attiecībā uz prasībām, par kurām puses var brīvi vienoties un izlīgt. Turklāt [Likumu par strīdu alternatīvu izšķiršanu tiesā](#) (*Zakon o alternativnem reševanju sodnih sporov - ZARSS*; *UL RS* Nr. 97/09 un Nr. 40/12 - ZUJF) piemēro ģimenes lietās, un saskaņā ar šo likumu tiesa ļauj pusēm izmantot mediāciju juridisku strīdu atrisināšanai.

ZARSS 22. panta 1. punktā paredzēts, ka mediācijas process strīdos, kas saistīti ar vecāku un bērnu attiecībām, ir bez maksas, jo mediatora izmaksas un viņa komandējuma izmaksas pilnībā sedz tiesa, nevis strīdā iesaistītās puses. Tas attiecas arī uz gadījumiem, kad mediācijā līdztekus strīdiem, kas saistīti ar bērnu un vecāku savstarpējām attiecībām, tiek risināti strīdi par laulāto mantiskajām attiecībām.

Saskaņā ar [Noteikumu par mediatoriem tiesas programmās](#) (*Pravilnik o mediatorjih v programih sodišč*; *UL RS* Nr. 22/10 un 35/13) 2. pantu tiesa, kas pārvalda mediatoru sarakstu saskaņā ar ZARSS, lemj par šajā sarakstā iekļaujamo mediatoru maksimālo skaitu konkrētajā jomā, ņemot vērā programmas vajadzības. Mediācijas ģimenes lietās gadījumā tiesa attiecībā uz sarakstā iekļaujamo mediatoru skaitu ņem vērā to, ka mediācijas procesā, risinot strīdus, kas saistīti ar bērnu un vecāku savstarpējām attiecībām, var piedalīties divi mediatori, no kuriem viens ir izturējies valsts juridisko eksāmenu, bet otram ir speciālas zināšanas un pieredze psiholoģijā vai līdzīgās jomās.

Mūsu tiesību aktos nav ietverti citi noteikumi par mediāciju ģimenes lietās. Jaunajā Ģimenes tiesību kodeksā būtu sīkāk jāizklāsta noteikumi par mediāciju ģimenes lietās.

Attiecīgo jomu mediatoru un atsevišķu tiesu saraksts ir pieejams tiesu tīmekļa vietnēs, kā arī Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē, kurā tiek uzturēts galvenais to mediatoru reģistrs, kuri piedalās tiesas programmās saskaņā ar ZARSS.

Attiecīgās saites uz tīmekļa vietnēm:

[Vispārīga informācija par mediāciju](#) (nav izveidota atsevišķa saite piekļuvei mediācijai ģimenes lietās)

[Galvenais mediatoru reģistrs](#)

Lapa atjaunināta: 23/03/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Slovēnija

1. Vispārīga informācija par mediāciju

Slovākijas Republikā dalība mediācijā ģimenes lietās ir brīvprātīga. Mediāciju veic mediatori, kuri nav specializējušies ģimenes tiesībās. Tiesai nav pienākuma noteikt vai ieteikt mediāciju strīda izšķiršanai. Tiesa var tikai ieteikt pusēm mēģināt strīda izšķiršanā izmantot mediāciju.

2. Saite uz mediatoru sarakstu Slovēnijā

Saite uz Slovēnijas tīmekļa vietni <http://www.komoramediatorov.sk/>, kurā pieejams mediatoru saraksts, kas ietver Slovēnijas Mediatoru kameras (*Slovenská komora mediátorov*) locekļus, kā arī uz vietni <http://www.najpravo.sk/>, kurā pieejams attiecīgo reģionu vai rajonu mediatoru saraksts. Pilnīgs to mediatoru saraksts, kuri pabeiguši profesionālo apmācību mediatora darbam, pieejams Slovēnijas Republikas Tieslietu ministrijas (*Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky*) tīmekļa vietnē <http://www.justice.gov.sk/>.

3. Saite uz tīmekļa vietni par mediāciju ģimenes lietās un vispārīgu informāciju par mediāciju

Vispārīga informācija par mediāciju pieejama Slovēnijas Mediatoru kameras tīmekļa vietnē: <http://www.komoramediatorov.sk/>, kā arī <http://www.najpravo.sk/>.

4. Saite uz Slovēnijas tiesību aktiem

Patlaban vēl nav pieņemti īpaši valsts tiesību akti par mediāciju ģimenes lietās. Mediācijas process šajā jomā — kā arī citās jomās, kurām var piemērot mediāciju, lai izšķirtu strīdu ārpusstiesas kārtībā — noris saskaņā ar Likumu Nr. 420/2004 par mediāciju un grozījumiem atsevišķos tiesību aktos https://eur-lex.europa.eu/n-lex/index_en.htm.

Lapa atjaunināta: 14/01/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Somija

Somijā pastāv trīs dažādi ģimenes lietu mediācijas procesi: 1) ārpusstiesas mediācija; 2) tiesas mediācija kā neatkarīgs process; 3) mediācija kā daļa no lēmuma par aizgādības pār bērnu vai saskarsmes tiesībām izpildes.

1. Ārpusstiesas mediācija

Saskaņā ar Likumu par laulībām (Nr. 234/1929) ģimenē radušies strīdi un juridiskie jautājumi vispirms jārisina sarunās ģimenes locekļu starpā, un lēmums jāpieņem vienojoties. Ja ģimenes locekļiem nepieciešama ārēja palīdzība strīdu risināšanā, tie var meklēt palīdzību pie ģimenes lietu mediatoriem, kas pieejami ar pašvaldību sociālās labklājības padomes starpniecību. Vairumā gadījumu uzdevumam norīkotie ģimenes lietu mediatori ir attīstības, ģimenes konsultāciju dienestu un citu sociālo dienestu darbinieki. Mediācija ģimenes lietās ir no citiem sociālajiem un ģimenes konsultāciju dienestiem nošķirts process ar mērķi rast risinājumus strīdos starp pusēm savstarpēju diskusiju un sarunu ceļā. Līdz ar pašvaldībām mediācijas pakalpojumus nodrošina baznīcas ģimenes konsultāciju centri, kā arī citas organizācijas un personas, kas ir pilnvarotas dalībai mediācijā.

Mediatora konkrētais uzdevums ir aizsargāt bērnu tiesības laulības šķiršanas gadījumos. Mediators palīdz vecākiem mierizlīguma ceļā atrisināt visus ar bērniem saistītos jautājumus. Tas cita starpā nozīmē vienošanos par to, vai bērni paliks abu vecāku kopīgā aizgādībā, ar kuru no vecākiem bērni dzīvos un kā viņi satiks otru vecāku, kā arī to, kā vecāki dalīs atbildību par bērnu uzturēšanu. Ja vecāki panāk vienošanos, mediators viņiem palīdz sagatavot līgumu. Lai līgums būtu izpildāms, mediators lūdz vecākiem saņemt bērnu labklājības inspektora apstiprinājumu. Apstiprināts līgums ir pielīdzināms tiesas lēmumam. Mediācija ģimenes lietās ir brīvprātīga, konfidenciāla un bez maksas. Ar ģimenes lietu mediācijas dienestiem var sazināties visa ģimene vai laulātie — kopā vai atsevišķi.

2. Tiesas mediācija

Tiesas var nodrošināt mediāciju jautājumos par aizgādību, mājokli, saskarsmes tiesībām un finansiālo atbalstu attiecībā uz bērniem (Likuma par mediāciju civillietās un izlīgumu apstiprināšanu vispārējās tiesās 10. pants, Nr. 394/2011). Mediācija ir no tiesvedības nošķirts process. Tā ir brīvprātīga, bet nepieciešama abu vecāku piekrišana. Tā ir ātrāka un lētāka nekā tiesvedība.

Mediācija tiek uzsākta, kad puses tiesai pieprasa mediāciju. Mediāciju var izmantot arī jau uzsāktā tiesvedībā. Mediāciju var izbeigt jebkurā posmā. Mediators ir tiesnesis, kuram palīdz speciālists, parasti — psihologs vai sociālais darbinieks. Mediācijā iesaistītajām pusēm var sniegt palīdzību to izraudzīts jurists vai cits asistents. Tiesas mediācijā var pieteikties no valsts līdzekļiem apmaksātai juridiskai palīdzībai, lai segtu asistenta kompensāciju. Tiesas mediācijā ir jāaizsargā bērna intereses. Lemjot par līguma apstiprināšanu, tiesai jāņem vērā Likums par aizgādību pār bērnu un saskarsmes tiesībām (Nr. 361/1983) un Bērnu uzturētāžu likums (Nr. 704/1975). Apstiprināts līgums ir pielīdzināms tiesas lēmumam. Ja neizdodas panākt vienošanos, tiesa izbeidz lietu. Ja lietas tiesvedībā tiek izmantota mediācija, jautājumu atkal izskata tiesvedībā, ja mediācija izrādās neveiksmīga.

3. Mediācija kā izpildes procesa daļa

Šis mediācijas veids ir pieejams tikai tad, ja viens no vecākiem ir uzsācis izpildes procesu apgabaltiesā. Šajā gadījumā jau pastāv tiesas lēmums, bet otrs vecāks to nepilda.

Saskaņā ar Likumu par lēmumu izpildi attiecībā uz aizgādību pār bērnu un saskarsmes tiesībām (Nr. 619/1996) tiesa nosaka mediatoru galvenokārt gadījumos, kad tiesai lūgts izpildīt lēmumu par aizgādību vai saskarsmes tiesībām. Mediators parasti ir psihologs, kas pārzina bērnu psiholoģiju, sociālais darbinieks, kas pārzina bērnu aizsardzības jautājumus, vai bērnu labklājības inspektors. Mediācijas mērķis ir atvieglot sadarbību bērnu vecāku vai citu ieinteresēto personu starpā, lai nodrošinātu bērnu labklājību. Mediators noorganizē tikšanos vecāku starpā un privāti aprunājas ar bērnu(-iem), lai noskaidrotu viņa(-u) vēlmes un viedokli, ja tas ir iespējams, ņemot vērā bērna(-u) vecumu un attīstības līmeni. Mediators sagatavo ziņojumu par mediāciju tiesā. Ja mediācijas rezultātā netiek panākta vienošanās vecāku starpā, tiesa taisa nolēmumu lietā, cita starpā pamatojoties uz mediatora ziņojumu.

Par mediatoriem

Ģimenes lietu mediācijas organizēšana ir pašvaldības sociālās labklājības padomju atbildība. Pašvaldību kontaktinformācija: <http://www.kunnat.net/fi/Yhteystiedot/kunta-alan-yhteystiedot/kunnat/Sivut/default.aspx>

Somijas Advokātu asociācija apmāca juristus mediatora darbam ģimenes tiesību strīdu risināšanā:

http://www.asianajajaliitto.fi/asianajopalvelut/etsi_asianajaja

Tiesas mediācija ir apgabaltiesu atbildība. Lai iegūtu apgabaltiesu kontaktinformāciju, apmeklējiet Tiesu administrācijas tīmekļa vietni: <http://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/fi/index/yhteystiedot.html>

Par mediāciju

Mediācija Tiesu administrācijas tīmekļa vietnē: <http://oikeus.fi/fi/index/esitteet/perheasioidensovittelu.html>

Tieslietu ministrijas brošūra par tiesas mediāciju aizgādības strīdu risināšanā:

https://oikeus.fi/en/index/esitteet/expert-assistedmediationofcustodydisputes_2.html

Brošūra angļu valodā: https://oikeus.fi/en/index/esitteet/expert-assistedmediationofcustodydisputes_2.html

Nacionālais veselības un labklājības institūts, rokasgrāmata par bērnu aizsardzību, mediācija ģimenes lietās:

<https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/erityiskysymykset/lapsen-asema-erotilanteessa/perheasioiden-sovittelu>

Somijas Advokātu asociācijas informācija par mierizlīguma procedūru ģimenes tiesību strīdu risināšanā:

http://www.asianajajaliitto.fi/asianajopalvelut/sovintomenettely/sovintomenettely_perheasioissa

Somijas Mediācijas forums:

<http://www.ssf-ffm.com/index.php>

Valsts tiesību akti

Atsevišķi noteikumi par mediāciju ģimenes lietās ir ietverti šajos likumos:

Likums par laulībām (Nr. 234/1929):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1929/19290234?search%5btype%5d=pika&search%5bpika%5d=avioliittolaki#O1L5>

Likums par aizgādību pār bērnu un saskarsmes tiesībām (Nr. 361/1983):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830361>

Likums par lēmumu izpildi aizgādības pār bērnu un saskarsmes tiesību jautājumos (Nr. 619/1996):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960619>

Likums par mediāciju civillietās un izlīgumu apstiprināšanu vispārējās tiesās (Nr. 394/2011):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110394>

Lapa atjaunināta: 08/02/2018

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minētu informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Mediācija pārrobežu ģimenes lietās - Zviedrija

Mediācija ģimenes lietās

Zviedrijas tiesību aktu vispārīgais princips ir tāds, ka vienprātīgi risinājumi tiek uzskatīti par labākajiem bērnam. Tāpēc noteikumi ir formulēti tā, ka vispirms jācenšas pārliecināt vecākus vienoties jautājumos, kas skar viņu bērnus.

Ar ko sazināties

Sociālajiem dienestiem ir īpaša atbildība, un tiem cita starpā vecākiem jāpiedāvā samierināšana (*samarbetssamtal*). Samierināšanas procesa mērķis ir palīdzēt vecākiem panākt vienošanos; skatiet papildinformāciju par samierināšanu. Ja vecāki panāk vienošanos, viņu vienprātīgo risinājumu var ietvert līgumā, kuru apstiprina sociālie dienesti. Tiesām ir arī atbildība vispirms censties panākt vienprātīgu vienošanos vecāku starpā. Ja tas neizdodas, tiesa var norīkot samierināšanu vai mediāciju (*medling*).

Kādā jomā mediācijas izmantošana ir pieņemama vai izplatītākā?

Ģimenes lietu mediāciju lietās, ko izskata tiesa, paredzēts izmantot, piemēram, kad samierināšana nav sniegusi cerēto rezultātu, bet pastāv uzskats, ka ir iespējama vecāku vienošanās jautājumos, kas skar viņu bērnus.

Vai pastāv konkrēti noteikumi, kas jāievēro?

Tiesa izlemj, ko iecelt kā mediatoru. Lēmums, ar ko norīko mediāciju, pats par sevi nepieprasa vecāku piekrišanu, bet mediatoram varētu būt grūti veikt savu uzdevumu, ja kāds no vecākiem aktīvi iebilst pret mediatora iecelšanu. Mediators, konsultējoties ar tiesu, izlems, kā organizēt mediāciju. Mediatoriem nav ētikas kodeksa vai līdžīgu noteikumu.

Informācija un apmācības

Nepastāv mediatoriem paredzētas valsts mēroga apmācību organizācijas.

Cik maksā mediācijas pakalpojumi?

Mediatoriem ir tiesības saņemt samērīgu atlīdzību par savu darbu, atvēlēto laiku un izdevumiem. Šo atlīdzību sedz valsts.

Lapa atjaunināta: 25/01/2017

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.